БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 68 (19.444). • 1986 йил 18 март, сешанба • Баҳоси 3 тийин.

ОДАМ БОШҚАРАДИГАН «МИР» — «СОЮЗ Т - 15» КОМПЛЕКСИ ОРБИТАДА

ТАСС АХБОРОТИ

1986 йил 15 март куни Москва вақти билан соат 16 дан 38 минут ўтганда «Союз Т-15» космик кемаси «Мир» орбитал илмий станцияси билан туташтирилди. Туташтириш узелининг герметиклиги текширилгандан кейин космонавтлар Леонид Кизим ва Владимир Соловьев станция ичига ўтдилар.

Экипажнинг учиш программасида «Мир» станциясини ишга тушириш, унинг конструкциясидаги элементларни, борт системаларини синаб кўриш, агрегат ва аппаратларни созлаш ва ишга шайлаш кўзда тутилган. Бу ишлар станцияни келгусида илмий ва халқ хўжалик вазифаларини бажаришга ихтисослаштирилган модулларга эга бўлган, одам бошқарадиган доимий ишлаб турувчи комплексни вужудга келтириш учун базавий блок тарзида тайёрлаш мақсадида ўтказилади.

Телеметрия ахбороти маълумотларига кўра, «Мир» станцияси билан «Союз Т-15» кемаси ичидаги системалар нормал ишлаб турибди.

Ҳозирги вақтда ер атрофидаги космик фазода иккита орбитал комплекс: одам бошқараётган режимдаги «Мир» — «Союз Т-15» ва автомат режимдаги «Салют-7» — «Космос-1686» комплекслари учмоқда.

Кизим ва Соловьев ўртоқларнинг сиҳат-саломатлиги яхши, улар ўзларини дуруст ҳис этмоқдалар.

ЖАДАЛЛАШТИРИШ, СИФАТ ВА САМАРАДОРЛИК — ДАВР ТАЛАБИ

ИНСОН УЧУН, ЖАМИЯТ МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

Советлар мамлакати коммунистларининг анжумани Кремлнинг Съездлар саройида анъанага кўра улуғвор «Интернационал» куйи билан тугагандан буён орадан ўн кун вақт ўтди. Ҳар биримиз КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий докладини, янги таҳрирдаги партия Программасини, XXVII съезднинг бошқа ҳужжатларини ўрганиб ва мушоҳада қилиб, съезд қарорларини сидқидилдан маъқуллаб, ҳозир белгиланган режаларни амалга оширишда ўз ўрнимизни аниқлаб олмоқдамиз.

Ленин партияси ишлаб чиққан социал программани рўёбга чиқариш зўр бериб куч-ғайрат сарфлашни, ташаббус кўрсатишни талаб қилади. Бу программанинг моҳияти — ҳамма нарса инсоннинг бахт-саодати учун, жамиятнинг манфаатлари учун деган сўзлар билан ифодаланади. Партия совет кишиларининг турмуш ва меҳнат шароитларини муттасил яхшилашни; ижтимоий муносабатнинг ҳамма соҳаларида социал адолат принципини янада тўлиқ амалга оширишни; синфлар ҳамда социал группа ва қатламларни ўзаро яқинлаштиришни, ақлий меҳнат билан жисмоний меҳнат, шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги муҳим тафовутларни бартараф этишни; миллий муносабатларни такомиллаштиришни, мамлакат миллат ва элатларининг қардошларча дўстлигини мустаҳкамлашни ўз социал сиёсатининг асосий вазифалари қилиб қўймоқда.

КПСС социал сиёсатни мамлакатни социал-иқтисодий ривожлантиришнинг, омма меҳнат ғайратини ва ижтимоий сиёсий активлигини юксалтиришнинг, янги инсонни тарбиялашнинг, социалистик турмуш тарзини қарор топтиришнинг қудратли воситаси деб, жамият сиёсий барқарорлигининг муҳим омили деб билади.

Инсонга ғамхўрлик, социал сиёсат масалалари—партиянинг диққат марказида турибди. Айнан социал соҳада, дейилади КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий докладида, меҳнаткашларнинг ҳаётий манфаатларига дахлдор бўлган иқтисодий фаолиятнинг натижалари рўёбга чиқади, социализмнинг юксак мақсадлари амалга ошади. Айнан шу соҳада социалистик тузумнинг инсонпарварлик табиати, унинг капитализмдан сифат жиҳатидан ажралиб туриши жуда кенг кўламда ва яққол намоён бўлади.

Бизнинг социал ғалабаларимиз жуда катта ва шак-шубҳасиздир, планларимиз реал ва бемалол амалга ошириладиган режалардир. Съезд эришилган натижаларни муносиб баҳолаш билан бирга, ўтмиш сабоқларидан хулоса чиқарди, ўтмишда социал-маданий соҳанинг етилган проблемаларига етарли баҳо берилмаган, ишлаб чиқаришнинг социал жиҳатига, одамларнинг турмушига, бўш вақтни ўтказишига эътибор сусайтирилган, социал адолат принципини бузишга йўл қўйилган эди. Замон талаблари эътиборга олиниб, шу соҳани ривожлантириш, актив, яхлит социал сиёсатнинг экономика самарадорлигини оширишга, ижтимоий турмушнинг ҳамма соҳаларига таъсирини кучайтириш вазифалари кўриб чиқилди.

Партия халқ фаровонлигини сифат жиҳатидан янги поғонага кўтариш вазифасини ўртага қўйди. XII беш йилликда реал даромадларни аҳоли жон бошига 13—15 процент ошириш, совет кишиларининг товарларга ва хизматларга эҳтиёжини қондиришни анча яхшилаш, социал инфраструктуранинг ҳамма тармоқларини комплекс ривожлантириш белгиланган. Жами саҳни 565—570 миллион квадрат метр уй-жой бинолари қуриш, уй-жой сифатини ошириш планлаштирилмоқда. Коммунал-маиший хизматлар ҳажми ортади, қишлоқларни социал жиҳатдан қайта қуриш жадаллаштирилади.

Меҳнат шароитларини такомиллаштириш, унинг мазмунида чуқур ўзгаришлар қилиш, ходимларни қўл меҳнатидан халос этиш юзасидан катта-катта тадбирлар кўзда тутилган. Бу соҳада халқ хўжалигини техникавий жиҳатдан реконструкциялаш асосий роль ўйнаши лозим. Болали оилаларга ёрдам кенгайтирилади, аёлларнинг меҳнат ва турмуш шароитлари яхшиланади. Яқин йилларда аҳолининг мактабгача тарбия муассасаларига бўлган эҳтиёжларини тўла-тўкис қондириш кўзда тутилмоқда. Одамларнинг соғлиғини сақлаш, уларнинг дам олишини ташкил қилиш, оммавий физкультура ва спортни ривожлантириш, гражданларнинг маънавий эҳтиёжларини қондириш учун кўпгина чора-тадбирлар белгиланган.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, ҳар бир совет кишиси, қаерда меҳнат қилишидан қатъи назар зўр ғайрат билан самарали ишлаган тақдирдагина бизнинг ҳамма режаларимиз рўёбга чиқиши мумкин. Шу боисдан ҳам ҳозир партия ташкилотларининг куч-ғайратлари ташаббускорликни ривожлантиришга, энг биринчи ижтимоий бурч бўлган меҳнатга онгли муносабатни тарбиялашга қаратилиши лозим.

Маънавий рағбатлантириш формаларини такомиллаштириш, моддий рағбатлантиришни қатъиян яхшилаш бу ишда кўмак бериши керак. Ҳали ҳам давом этиб келаётган «тенгчилик», зўр самарадорлик билан қилинган меҳнатга ҳам, лоқайдлик билан бажарилган ишга ҳам аслида бир хил ҳақ тўланиши, яхши ходим ҳам, ношуд ходим ҳам социал неъматлардан баб-баравар баҳраманд бўлаётганлиги ишга қандай зарар етказаётганлиги ҳаммага равшан бўлса керак. Социализмнинг асосий принципи «Ҳар кимдан — қобилиятига яраша, ҳар кимга—меҳнатига яраша» деган қоидада ифодаланган, ижтимоий тузумимиз социал одиллигининг моҳияти мана шу принципда мужассамлашган. Партия шу принципни оғишмай ўтказишни талаб қилмоқда.

Социал сиёсатнинг ҳамма жиҳатларига адолат принципи сингиб кетган, бу эса умуман жамиятнинг ҳам, барча софдил меҳнатчиларнинг ҳам манфаатларига мос бўлиб тушади. Гап меҳнатнинг миқдори ва сифати учун рағбатлантириш ҳақида борадими ёки уй-жой тақсимлаш ҳақида борадими, бундан қатъи назар, ҳамма ишда мана шундай ёндашув таъминланмоғи лозим, бу ёндашув текинхўрларга, порахўрларга қарши, тузумимизнинг меҳнат табиатига ёт йўлга ўтиб олган кишиларга қарши курашда муросасиз бўлишни талаб қилади.

Бу принципни амалга оширишда ижтимоий истеъмол фондлари муҳим роль ўйнайди, ҳозирнинг ўзидаёқ истеъмол қилинаётган неъматларнинг учдан бир қисмига яқини мана шу фондларнинг улушига тўғри келади. XII беш йилликда ижтимоий истеъмол фондларининг ҳажми 20—23 процент кўпаяди. Партия бундан буён ҳам шу фондларни янада кўпайтириш ва улардан самаралироқ фойдаланиш йўлини ўтказаверади.

Аҳолини хилма-хил моллар ва хизмат турлари билан кўпроқ таъминлаш — муҳим социал вазифалар жумласига киради. Замонавий хизмат соҳасини вужудга келтириш, талаб билан таклиф ўртасидаги кескин номутаносибликни, аввало, эҳтиёж, айниқса, тез ортиб бораётган хизмат турлари орқада қолишини тугатиш лозим. Коллектив боғдорчилик ва полизчиликни ривожлантириш соҳасидаги ишни ҳам давом эттириш, бу ишдаги ҳамма сунъий тўсиқларни олиб ташлаш керак.

Уй-жой қурилиши миқёсларини бундан буён ҳам кенгайтириш, шаҳар ва қишлоқларимизнинг тузилиши, ободончилигини, архитектурасини яхшилаш лозим. Кооператив ва индивидуал уй-жойлар, ёшларнинг уй-жой комплекслари қурилишини кенгайтириш соҳасида катта резервлар яшириниб ётибди.

Фан-техника революцияси шароитида меҳнатнинг сифат жиҳатидан ўзгариши кадрларни билим ва касб жиҳатдан тайёрлашга нисбатан қўйиладиган талабларни оширади, узлуксиз таълимнинг ягона системасини вужудга келтиришни кун тартибига қўяди. Мактаб ислоҳоти, олий ва ўрта махсус таълимни қайта қуриш режалари бу ишга янада таъсирлироқ хизмат қилиши лозим.

Одамларнинг соғлиғини сақлаш ва мустаҳкамлаш, соғлиқни сақлашнинг моддий-техникавий базасини ривожлантириш масалаларини, бошқа етилган проблемаларни ҳал этиш — жуда муҳим ишдир. Советлар, касаба союзлари, комсомол соғлом турмуш тарзини қарор топтиришда, бўш вақтдан оқилона ва манфаат келтирадиган тарзда фойдаланишни ташкил этишда кўпроқ ташаббус кўрсатишлари, аҳолининг ижодкорлигига таянишлари лозим.

Мамлакатда жамият ва инсоннинг соғломлиги йўлида ичкиликбозликка ва алкоголизмга қарши кураш авж олдирилди. Одат тусига кириб қолган иллатларни узил-кесил йўқотиш учун бу курашни сабот билан давом эттириш керак.

Табиатни муҳофаза қилишни ташкил этиш, унинг ресурсларидан оқилона фойдаланишни такомиллаштириш лозим. Шу мақсадда фан-техника ютуқларидан активроқ фойдаланиш, лойиҳаларнинг сифатини яхшилаш, экологик тарбияни кучайтириш зарур.

Оилани янада мустаҳкамлаш, болалар тарбияси учун ота-оналарнинг масъулиятини ошириш, аёлларнинг меҳнат ва турмуш шароитларини, уларнинг оналикни меҳнат ва жамоат фаолиятида актив иштирок этиш билан муваффақиятли қўшиб олиб боришига имкон берадиган тарзда яхшилаш — энг муҳим вазифалардандир. Уруш ва меҳнат ветеранларига ғамхўрлик қилиш, уларнинг хўжалик ва ижтимоий-сиёсий турмушда янада кенг иштирок этишига кўмаклашиш бизнинг бурчимиздир.

КПСС ўз миллий сиёсатининг ленинча принципларига содиқ бўлиб қолиб, бундан буён ҳам Советлар мамлакати халқларининг қардошларча дўстлигини тинимсиз мустаҳкамлайверади, меҳнаткашларни совет ватанпарварлиги ва интернационализм руҳида тарбиялайверади. Партия миллий муносабатларни ривожлантиришга оид ҳамма ишларда алоҳида сезгирлик ва эҳтиёткорлик кўрсатиб, вужудга келаётган масалаларни ўз вақтида ҳал этади, миллатчилик ва шовинизмнинг, маҳаллийчиликнинг ҳар қандай кўринишларига қарши принципиал курашаверади.

КПСС XXVII съезди маъқуллаган социал сиёсатни совет кишилари якдиллик билан қўллаб-қувватламоқдалар. Бу сиёсатни албатта турмушга татбиқ этиш ҳозирги бош вазифадир. Бу соҳадаги муваффақият кадрларнинг социал масалаларни назарда тутиб иш қилишларига, партия, совет, хўжалик ташкилотларининг, ҳар бир раҳбарнинг қатъияти ва ташаббускорлигига ҳал қилувчи даражада боғлиқ бўлади. Съезд планлаштириш ва бошқариш органларини, марказий ва маҳаллий ташкилотларни социал соҳа эҳтиёжларига кескин буришни таъминлашга, экономика ривожини, фан-техника тараққиётини социал соҳага йўналтиришни кучайтиришга чақирди. Социал программанинг амалга оширилиши матбуотимизнинг етакчи мавзуи бўлиши керак.

Бу — мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш юзасидан партия ўртага қўйган вазифалар муваффақиятли ҳал этилишининг гаровидир.

(«Правда» газетасининг 17 мартдаги бош мақоласи).

Ғузор районидаги Ленин номли совхоз деҳқонлари пуштага экиш илғор усулидан беда уруғи сепишда ҳам кенг фойдаланишмоқда. Бу йил улар экишни ўтган йилдагидан 20 кун аввал бошлаб, ишда агротехника қоидаларига тўла амал қилиш билан бир қаторда агрегатлар қувватидан ҳам унумли фойдаланишга муваффақ бўлишмоқда. Суратда: экин-тикин ишларида илғорлик қилаётган бўлимнинг бошлиғи Шариф Омонов (ўнгда) озуқачилик бригадаси бошлиғи Раҳматулла Тоғаев билан уруғлик сифатини кўздан кечирмоқда.

Ш. ШАРОПОВ фотоси (ЎзТАГ).

БЕДА ЭКИЛМОҚДА

Ҳарорат кўтарилиб, тупроқ исиши билан деҳқонлар ерга уруғ сепишга киришдилар. Далага олиб чиқилган экипажлар ҳаракатга тушиб, олдиндан сифатли тайёрлаб қўйилган майдонларга беда экиляпти. Беда экиш Ульянов районидаги «Партия XX съезди» совхози 2-бўлимининг Раҳмат Ражабов бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси даласида қизғин олиб бориляпти. Механизатор Зиёд Саломов, сеялкачи Ҳасан Саидов ўртоқлар ҳар куни 5—8 гектар майдонга уруғ қадашяпти. Улар мавжуд 70 гектар ерга беда экишни қулай агротехника муддатларида туғаллашга сўз бердилар. Ҳар гектар ерга 16 килограммдан беда уруғи сочиляпти.

Беда экиш совхознинг Муҳаммад Жўраев етакчилик қилаётган бригадасида ҳам қизғин.

Совхоз чорвадорлари 300 гектар ерда янгидан бедазорлар барпо қилиб, умумий беда майдонларини 750 гектарга етказишмоқчи.

Ж. ЮСУПОВ.

БАҲОР ТАРАДДУДИ

Уйчи райони пахтакорлари баҳорги мавсумга тайёргарликни бошлаганларига анча бўлди. Хўжаликларда барча экин майдонлари текисланиб, суғориш тармоқлари тозалаб қўйилди. Чигитни пуштасига экиш учун эгат олиш ишлари кенг кўламда бажарилмоқда. Райсельхозтехника устахонасида тайёрланган махсус мослама органлари кенг карталарда 20-25 сантиметр чуқурликда «балиқ сирти» шаклида пушта ҳосил қиляпти. Район деҳқонлари амалдаги йилда камида 10 минг гектар майдонда чигитни пушталарга экишни режалаштирганлар. Шу кунгача район бўйича 3 минг гектар майдонда эгат олинди.

Эгат олиш ишларида «Қизил равот» совхози пешқадам. Бу ерда минг гектардан зиёд майдонда эгат тахт.

— Пуштасига экилганда тупроқ вичлашмайди, чигит чириб кетмайди, кўчат тез, соғлом ва бақувват униб чиқади, — дейди совхоз директори А. Шерматов, — уруғ сарфи камаяди. Қатқалоқ хавф туғдирмай, яганага эҳтиёж қолмайди. Ғўза иссиқсевар ўсимлик. У қанча кўп иссиқлик олса, шунчалик тез ривожланади. Чигит пуштага экилганда тупроқда иссиқлик миқдори юқори бўлади. Чунки қуёш нури пуштага тик тушади. Шунингдек, сув ғўза тубига яхши сингади. Кўчат яхши илдиз отиб, культивация даврида шикастланмайди.

Ўтган йили, совхоз бригадаларида чигит пуштасига экилди. Уларда йиллик план 4-5 кун олдин адо этилди.

Райондаги Ленин номли, Свердлов номли, Жданов номли «Ленинград» колхозларида ҳам чигитни пуштасига экиш учун эгат олиш юмушлари қизғин тус олмоқда. Бу хўжаликларнинг Ё. Ҳайдаров, Т. Мирзалиев, Ҳ. Акрамов, М. Валиева, А. Сатторов ўртоқлар бошлиқ илғор бригадалари меҳнат беллашувида олдинда боришяпти.

Ўтган йил якунларига кўра Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи ҳамда дипломига сазовар бўлган район меҳнаткашлари КПСС XXVII съезди қарорлари асосида дала ишлари суръатига суръат қўшмоқдалар.

Ф. ЙЎЛЧИЕВ,
Наманган области.

ЮКСАК МЕҲНАТ МАРОМИ

РЕПОРТАЖ

Тошкент шаҳридаги «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасидамиз. Бирлашма коллективи ўн иккинчи беш йилликни муваффақиятли бошлади. Бирлашма ўн биринчи беш йиллик план-топшириқларини муддатдан олдин — 12 ноябрдаёқ бажарган эди. Шу йилнинг ўтган ойларида ҳам топшириқдагига қўшимча 360 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилиб, реализация қилинди.

Корхонада кундалик меҳнати, орзу-интилишлари билан корхона муваффақиятлари салмоғини ошираётган пешқадам ишчилар сафи тобора кенгайиб бормоқда. 1800 ишчи ўтган беш йиллик планини муддатидан олдин адо этди. 480 ишчи йилнинг иккинчи квартали ҳисобига маҳсулот тайёрлаяпти.

— Корхонамизда М. Қодирова, К. Пўлатова, А. Просина, К. Иброҳимова сингари илғор ишчиларнинг номини алоҳида ҳурмат-эътибор билан тилга оламиз,— дейди бирлашма партия комитети секретари Г. Григорьян.— Шаҳар Советининг депутати Гулнора Тошматова эса ўзининг ҳалол меҳнати, ишбилармонлиги, айни вақтда актив жамоатчилик фаолияти туфайли касбдошларига намуна бўлмоқда. Мана бир неча йилдирки, унинг сурати тикув-бичув цехи Ҳурмат тахтасидан мустаҳкам жой олган. Тошматованинг меҳнат календарида ҳадемай йилнинг иккинчи ярми саҳифалари очилади.

— Партия ва ҳукуматимиз халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқаришни кўпайтириш, унинг сифатини яхшилаш ҳақида алоҳида ғамхўрлик кўрсатмоқда. Партиямизнинг XXVII съездида ҳам тараққиётимизни жадаллаштириш, маҳсулот сифатини яхшилашга оид қимматли фикр ва мулоҳазалар айтилди, — дейди Г. Тошматова. —КПСС XXVII съезди материаллари менда ва корхонамизнинг бошқа ишчиларида чуқур таассурот қолдирди. Хусусан, ундаги маҳсулот сифатини яхшилашда ҳар бир коллектив катта резервга эга эканлиги ҳақидаги фикрлар кишига алоҳида масъулият юклайди. Брак буюмлар, паст сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқарилишига тамомила барҳам бериш керак. Бунинг учун моддий ва маъмурий жиҳатдан таъсир кўрсатиш имкониятларидан, тегишли қонун кучидан фойдаланиш лозим.

Корхонада жиддий мулоҳаза қилиб кўриш зарур бўлган масала ва муаммолар кўп. Ҳамон қўл учида ишлайдиган, меҳнат интизомига риоя қилмаётган кишилар бор. Илғор ишчилар битта ёқа тайёрлаш учун белгиланган 10 секунд ўрнига 5—6 секунд сарфлаётган бир пайтда айрим кишилар бу ишни 12—15 секундда бажаришяпти, иш минутлари беҳуда ўтяпти. Коммунистлар, маҳаллий Советларнинг депутатлари бундай лоқайдлик кайфиятига муросасозлик қилишлари мумкин эмас.

«Малика» бирлашмаси цехларида ҳаёт қайнайди Корхонада юксак меҳнат мароми давом этмоқда. Партиямизнинг XXVII съезди кўрсатма ва қарорларини бажаришга қатъий бел боғлаган ишчиларнинг ғайрати баланд: «Партия планлари— бизнинг планимиз. Уларнинг бажарилишига ҳар биримиз масъулмиз!» — дейишяпти улар.

Ш. МИРҲАБИБОВ.

ПАРТИЯ СЪЕЗДИНИНГ ҚАРОРЛАРИ—ОММАГА!

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети КПСС XXVII съезди қарорларини пропаганда қилиш учун олимларнинг катта бир группасини республиканинг область ва районларига юборди. Группа составида республика Фанлар академиясининг аъзолари ва мухбир-аъзолари, олий ўқув юртларининг ва илмий-тадқиқот институтларининг етакчи илмий ходимлари бор.

Завод ва фабрикаларнинг коллективларида, дала шийпонлари ва фермаларда, ишчи ва қишлоқ клубларида улар мамлакат коммунистлари анжуманининг якунлари тўғрисида лекция ва суҳбатлар ўтказадилар, Марказий Комитет Сиёсий докладининг, партия Программаси ва Уставининг, съезд қабул қилган резолюциянинг тарихий аҳамиятини тингловчиларга тушунтириб берадилар. Лекторлар СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1986 — 1990 йилларга ҳамда 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Асосий йўналишлари тўғрисида ҳам суҳбат ва лекциялар ўтказадилар.

Лекция тингловчиларининг диққат-эътибори партия съездининг қарорларини ҳар бир меҳнат коллективи шароитида амалий равишда бажаришга оид конкрет чора-тадбирларга, шу йил ва умуман ўн иккинчи беш йиллик план топшириқларини рўёбга чиқаришга, интизом ва тартибни мустаҳкамлаш зарурлигига, меҳнаткашларнинг куч-ғайратларини саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ҳар тарафлама интенсивлашга сафарбар қилишга қаратилади.

Олимлар ядро уруши хавфини даф қилишга, қирғин қуролларини ёппасига қисқартиришга, социал тараққиёт учун, халқлар тинчлиги ва хавфсизлиги учун курашаётган барча кучларни қўллаб-қувватлашга қаратилган Коммунистик партия билан Совет давлатининг тинчликсевар ташқи сиёсатига ҳам бағишланган лекциялар ўқийдилар, суҳбатлар ўтказадилар. (ЎзТАГ).

ОНА ДИЁР СОЛНОМАЧИСИ

Меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда, уларни хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини муваффақиятли бажаришга сафарбар қилишда партиянинг жанговар ёрдамчиси — ижтимоий сиёсий ва адабий-бадиий журнал — «Гулистон»нинг биринчи сони олтмиш йил муқаддам босилиб чиққан эди. Шу йиллар мобайнида унинг саҳифаларида ўлкадаги революцион ўзгартишларнинг, экономика жадал ривожланиб, фан ва маданият равнақ топиб бораётганлигининг жозибадор манзараси тасвирланиб келди. Журналхонлар ўртасида у муносиб обрў-эътибор қозонди — унинг тиражи 240 минг нусхадан ошди.

Оммабоп журналнинг юбилейига бағишланган тантанали мажлисда ана шулар ҳақида гапирилди. Йиғилиш 17 март куни Тошкентда бўлиб ўтди. Журналнинг бош редактори, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Мирмуҳсин ва сўзга чиққан бошқа нотиқлар «Гулистон»нинг йўли ҳақида, уни элга танитиш ва равнақ топтириш ишига атоқли адиб ва публицистлардан Ҳамза, Ғ. Ғулом, Ойбек қўшган катта ҳисса тўғрисида гапириб бердилар. Шу адиб ва публицистлар бошлаб берган шонли анъаналар: партиявий принципиаллик, ҳозиржавоблик, ўтмиш сарқитларига нисбатан, олға ҳаракатимизга халақит бераётган жамики иллатларга нисбатан муросасизлик анъаналарига журнал ҳозир ҳам амал қилиб келмоқда. Владимир Ильич Лениннинг кўпгина асарлари, совет ва чет эл адабиётининг бир қанча машҳур асарлари ўзбек тилида биринчи бор журнал саҳифаларида эълон қилинди.

Меҳнат аҳли — ишчилар, деҳқонлар доимо мақола ва очеркларнинг қаҳрамонлари бўлиб келдилар ва шундай бўлиб қолмоқдалар. Айни уларга кенг минбар бериб қўйилади, редакцияга ҳар йили журналхонлардан ва штатсиз мухбирлардан ўн мингтадан кўпроқ хат келиб турибди. Шу кунларда улар КПСС XXVII съезди қарорларини, мамлакат социал иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш йўлини, партиянинг тинчликсевар ташқи сиёсатини астойдил маъқуллаб, қўллаб-қувватлашларини изҳор этмоқдалар.

Йиғилишда журналга ва редакциянинг бир қанча ходимларига Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари топширилди.

(ЎзТАГ).

РАҲБАРЛАР ЎҚИМОҚДАЛАР

Республика агросаноат комплексини бошқариш олий мактабида деҳқончиликнинг интенсив технологияларини жорий этиш масалаларига бағишланган семинар бўлиб ўтди. Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети уюштирган семинар қатнашчилари — республика ва область агросаноат комитетларининг раҳбарлари ва мутахассислари фан ва техника ютуқлари билан, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими ва Ўзбекистон ССР Фанлар академияси муассасаларининг янги ечимлари билан танишдилар, Тошкент областининг илғор хўжаликларида бўлдилар.

Экин-тикин бошлангунича Ўзбекистоннинг ҳамма областларида шундай семинарлар ўтказишга қарор қилинди. (ЎзТАГ).

ҲКП XIII СЪЕЗДИ ЎЗ ИШИНИ ТУГАТДИ

ПАТНА (Бихар штати), 17 март. ТАСС мухбири В. Байдашин хабар қилади.

Бугун бу ерда Ҳиндистон Коммунистик партиясининг XIII съезди ўз ишини тугатди. Якунловчи мажлисда делегатлар партия олий раҳбарлик органи — ҲКП Миллий Кенгаши 125 аъзосини, Миллий Кенгаш аъзолигига 13 нафар кандидатни, Марказий Контроль Комиссиясининг аъзосини бир овоздан сайладилар. ҲКП Миллий Кенгаши аъзоларининг салкам 20 проценти биринчи марта сайланди.

ҲКП Миллий Кенгаши Бош секретари Ч. Ражешвара Рао съездда якунловчи нутқ сўзлади. Бизнинг съездимиз, деди у, бирлик ва жипслик вазиятида ўтди. Қардош Коммунистик ва Ишчи партияларнинг кўп делегациялари съездда иштирок этганлиги партиямиз халқаро коммунистик ҳаракатнинг ажралмас таркибий қисми эканлигини яна бир бор кўрсатди. Биз ҳозирги мураккаб халқаро вазиятда оммани ядро ҳалокатига қарши, тинчликни сақлаш учун курашга сафарбар этишда партиямиз зиммасига катта масъулият тушишини англаймиз. Бу оммавий ҳаракатда сиёсий, диний ва бошқа фарқлардан қатъи назар тинчликни қадрлайдиган барча кучларни бирлаштириш зарур. Биз ана шу масъулиятли вазифани партиямиз бажариши учун ҳамма ишларни қилаверамиз. Съезд минбаридан туриб шуни яна бир бор таъкидлаймизки, Ҳиндистон Коммунистик партияси ҳамиша бўлгани каби марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми байроғини бундан буён ҳам баланд кўтариб бораверади, меҳнаткаш халқ манфаатларини қатъият билан ҳимоя қилаверади, мамлакатнинг тинчлик ва социал-иқтисодий тараққиёт йўлидан ривожланиши учун курашаверади, деб таъкидлади сўзининг охирида Ч. Ражешвара Рао.

Съезд ишида қардош Коммунистик, Ишчи, Революцион-демократик партиялар ва миллий озодлик ҳаракатларининг 36 делегацияси, шу жумладан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат П. Н. Демичев бошчилигидаги КПСС делегацияси қатнашди.

ҲКП XIII съезди ўз ишини тугатгандан сўнг бу ерда катта митинг бўлди, унда бир неча юз минг киши иштирок этди. Митингда Ч. Ражешвара Рао, Компартиянинг бошқа раҳбарлари, шунингдек чет эллардаги қардош партияларнинг вакиллари нутқ сўзладилар.

КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев совет делегацияси номидан митинг қатнашчиларини самимий табриклади. ҲКП съездида, деди у, Ер юзида яшаётган барча кишиларга тааллуқли бўлган уруш ва тинчлик масаласига кўп эътибор берилганлиги мутлақо қонуниятлидир. ҲКПнинг тинчлик учун, ядро урушидан қирилиб кетиш хавфига қарши курашаётган барча ҳиндистонликларга мурожаат қилиб, қайси партияга мансублиги ва бошқа фарқларидан қатъи назар империализмнинг урушга тайёргарлик режаларини барбод қилиш, халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлигини сақлаб қолиш учун ягона оммавий ҳаракатга бирлашишга даъвати бизнинг қалбимизга яқин ва тушунарлидир.

Мустаҳкам тинчлик ва эркинлик шароитида яшаш ва меҳнат қилиш имкониятини таъминлаб беришни Совет Иттифоқи ўз ташқи сиёсатининг бош вазифаси, деб ҳисоблайди. Бундан икки ҳафта муқаддам бўлиб ўтган КПСС XXVII съездида оммавий қирғин қуролларини XX аср охирига қадар тўла тугатиш юзасидан кенг кўламли ва тарихий аҳамиятга молик конкрет ва амалий программа олға сурилди. Бу программанинг амалга оширилиши ядро уруши хавфини бартараф этиб, планетадаги ҳамма халқларга ўзларини социализмга, келажакка бағишлаш имкониятини берган бўлур эди.

Совет Иттифоқи, деди сўнгра у, Ҳиндистон билан анъанавий дўстлик ва ҳамкорлик алоқаларини мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга ҳаракат қилмоқда. Озодлик учун курашнинг ҳамма босқичларида Ҳиндистонни изчиллик билан қўллаб-қувватлаб келди, ушбу буюк мамлакат билан сўзда эмас, балки амалда чинакам бирдамлик қилиб келмоқда.

Бизнинг дўстлигимиз, деб таъкидлади В. П. Анишчев, тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартноманинг мустаҳкам пойдеворига таянади. Ҳиндистон Бош министри Р. Гандининг СССРга қилган визити ҳамда унинг КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев билан учрашуви натижасида бу дўстлик янада ривож топди. Совет кишилари тинчликни, халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш ишига Ҳиндистон қўшаётган ҳиссани, унинг қўшилмаслик ҳаракатидаги, империализм, янги мустамлакачилик ва ирқчиликка қарши курашдаги ижобий ролини юксак қадрлайдилар. Жавоҳарлал Неруниng ана шу ташқи сиёсий йўлини Ҳиндистоннинг ҳозирги ҳукумати давом эттирмоқда. Бунда тинчликсевар мустақил Ҳиндистон Совет Иттифоқининг тушуниб етиши ва мададига умид қилиши мумкин, деб таъкидлади у сўзининг охирида.

Совет вакилининг нутқини оммавий митинг қатнашчилари самимий кутиб олдилар.

ЧОРВА МОЛЛАРИ УЧУН

ФАРҒОНА. Фрунзе районидаги Карл Маркс номли колхозда 200 бош қорамолга мўлжалланган янги корпус қуриб, ишга туширилди. Ем-хашак бериш ва бино ичини тозалаш ишлари механизациялаштирилди. Бу ерда қора-ола зотли бузоқлар боқилмоқда. Келгуси баҳордаёқ улар хўжаликнинг соғин сигирлари подасига қўшилади. Фермада ускуналарнинг кўпчилик қисми капитал ремонтдан чиқарилди, озуқа цехи реконструкция этилди. Хўжаликда чорвадорларнинг маиший шароитларини яхшилаш тўғрисида ҳам ғамхўрлик қилинди. Ўнта оила янги уйларга кўчиб ўтди.

(ЎзТАГ).

СССР МОЛИЯ МИНИСТРЛИГИ ВА СССР ДАВЛАТ БАНКИДАН

1986 ЙИЛДА ХАЛҚАРО ТИНЧЛИК ЙИЛИ ЎТКАЗИЛИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ЭСДАЛИК ТАНГАСИНИ МУОМАЛАГА ЧИҚАРИШ ТЎҒРИСИДА

1986 йилда Халқаро тинчлик йили ўтказилиши муносабати билан 1986 йил 18 мартда 1 сўмлик эсдалик танга муомалага чиқарилади.

1 сўмлик эсдалик танга оқ рангли мис-никель қотишмасидан тайёрланади ва диаметри 31 миллиметрлик доира шаклида бўлади.

Танганинг олд ва орқа томонларида доира бўйлаб бўртиқ ҳошияси бўлади.

Танганинг олд томонида СССР Давлат герби тасвирланган ҳамда «СССР» «1 рубль» ва «1986» ёзувлари бор.

Танганинг орқа томонига ўртада Халқаро тинчлик йили эмблемасининг қабариқ тасвири жойлаштирилган, теварагига эса **«Халқаро тинчлик йили»** сўзлари рус тилида ёзилган.

Танганинг гардишига **«один рубль»** деган сўзлар ўйиб ёзилиб, улар икки нуқта билан ажратилади.

1986 йилда Халқаро тинчлик йили ўтказилиши муносабати билан муомалага чиқариладиган эсдалик танга ҳозирги вақтда муомалада бўлган тангалар билан бир қаторда давлат, кооператив, жамоат корхоналари, муассасалари, ташкилотлари, колхозлар ва айрим шахслар томонидан ҳамма турдаги тўловларга, шунингдек банклар, омонат кассалари ва алоқа министрлигининг корхоналари томонидан жорий, ҳисоб счетларига, омонатларга, аккредитивларга ва жўнатиш учун ҳеч чекланмаган тарзда албатта қабул қилиниши керак.

МЕҲНАТ КОЛЛЕКТИВЛАРИДА

МУРАББИЙ МАСЛАҲАТИ

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Фарғона тўқимачилик комбинатининг Муслим Велиляев бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси ишчилари КПСС XXVII съездини муносиб меҳнат армуғони билан нишонладилар. Улар съезд шарафига олган юксак социалистик мажбуриятларини барвақт бажариб, 90 минг тоннага яқин калава ишлаб чиқаришга эришдилар.

Бригада аъзоларининг корхонадаги тажрибали ветеранлар, мураббийлар йўл-йўриғидан, кўмагидан баҳраманд бўлиб келаётганликлари ана шундай зафарларга эришишни таъминлаяпти. Улар комсомол-ёшлар бригадаларини, ёшларни оталиққа олганлар.

Варвара Михайловна Суменцова ана шундай ҳурматли мураббийлардан бири. У М. Велиляев бошлиқ бригада ишчиларига кўпдан буён устозлик қилиб келади. Мураббийнинг амалий ёрдами ва маслаҳатлари коллективга катта наф келтирмоқда.

Суратда: илғор йигирувчи Зуҳра Бозорова, бригада бошлиғи Муслим Велиляев ва мураббий Варвара Суменцова.

Ш. Олимов фотоси [ЎзТАГ].

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНИ

Буюк Британиянинг СССРдаги фавқулодда ва мухтор элчиси Брайан Ж. Картлеж Ўзбекистонга келди. У Ўзбекистон ССР Ташқи ишлар министрлигида, республика Фанлар академиясида, В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университетида бўлди. Меҳмон Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасига борди, Тошкентнинг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирди.

17 март куни Б. Ж. Картлежни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари — республика Давлат агросаноат комитетининг раиси И. Ҳ. Жўрабеков қабул қилди.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ Ф. С. САФАРОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ АРТИСТИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Республика театр санъатини ривожлантиришдаги хизматлари учун А. Навоий номидаги Ўзбекистон ССР Давлат академик опера ва балет Катта театрининг бош режиссёри — ўртоқ Фиридон Саттор ўғли **Сафаровга** «Ўзбекистон ССР халқ артисти» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
О. САЛИМОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри
1986 йил 17 март.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия ва совет органларида кўп йил самарали ишлаганлиги учун Ўзбекистон Компартияси Қорақалпоғистон АССР Чимбой район комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ўринбой **Кунназаровни** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

БУГУН—ПАРИЖ КОММУНАСИ КУНИ

КОММУНА ҒОЯЛАРИНИНГ УЛУҒВОРЛИГИ

Бугун 115 йиллиги нишонланаётган Париж Коммунаси бутун жаҳон тарихининг энг катта воқеаси, XIX асрдаги пролетариат ҳаракатининг ажойиб намунаси бўлди. Ўша вақтда инсоният тарихида биринчи марта пролетар революцияси юз бериб, ишчилар синфи ҳокимиятни қўлга олди ва уни 72 кун давомида сақлаб турди.

Шу вақтга келиб капиталистик тузумни тугатишга олиб борадиган революция ҳақидаги фикр француз пролетариатининг илғор қисми қалбидан тобора катта ўрин олаётган эди. Бунда Карл Маркс ва унинг тарафдорларининг I Интернационалдаги майда буржуа оқимларига қарши кураши кўп жиҳатдан ёрдам берди. Бунга, шунингдек, Миллий гвардия Республика федерациясининг тузилиши ҳам кўмаклашди. Парижда ҳамда Лион, Бордо, Марсел сингари баъзи йирик саноат шаҳарларида революцион вазият вужудга келди.

1871 йил февралида тузилган Тьер ҳукуматининг 18 мартга ўтар кечаси пойтахтнинг пролетар районларини қуролсизлантириш, Миллий гвардия Марказий Комитети аъзоларини қамоққа олиш йўлидаги уриниши барбод бўлди. Солдатлар халққа қарата ўқ узишдан бош тортдилар, миллий гвардиячилар ҳукумат қўшинларига зарба бердилар, ҳукумат идораларини ишғол қилдилар. 1871 йил 18 март куни Париж маҳкамаси устида пролетар революциясининг қизил байроғи кўтарилди.

26 март куни Париж Коммунасига сайловлар бўлиб ўтди. Орадан икки кун ўтгач, Коммуна эълон қилинди. Тарихда биринчи марта ҳокимият ишчилар ихтиёрига ўтиб, пролетариат диктатураси ҳукумати барпо этилди. Париж Коммунаси составига 30 дан кўп ишчи, 30 дан кўп зиёли сайланди. Коммуна ўз моҳиятига кўра пролетар ва майда буржуа революционерларининг блоки эди.

Коммуна аҳоли кенг қатламларининг моддий аҳволини яхшилаш борасида кўпгина чора-тадбирлар белгилади. Социал-иқтисодий сиёсат соҳасида жиддий ўзгаришлар содир қилинди, новвойхоналарда тунгги меҳнат бекор қилинди, ўзбошимчалик билан солинадиган жарималар ҳамда ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақидан қонунга хилоф равишда чегириб қолишлар ман этилди, баъзи йирик корхоналарда ишлаб чиқариш устидан ишчилар назорати ўрнатилди ва ҳоказо. Мактаб ва маданий-оқартув сиёсати мактабни черков таъсиридан халос этиш, мажбурий ва бепул ўқитишни жорий этиш, мактабда фан асосларини эгаллаш касб ўргатиш билан уйғунлаштирилди. Ташқи сиёсат соҳасида барча мамлакатларнинг меҳнаткашлари билан қардошлик, халқлар ўртасида тинчлик ва дўстлик ғояларига амал қилинди.

Пролетар интернационализми руҳи билан суғорилган Париж Коммунаси революцион орзулар ва улуғ ғоялар учун курашганларни ўз сафларига тўплади. Бундай кишилар орасида талантли командирлар, Коммуна генераллари — поляклардан Домбровский ва Врублевский, ака-ука А., Э. ва Ф. Околовичлар, итальян А. Чиприани бор эди. Париж коммунарларининг хотин-қизлар ҳаракатига рус революционер аёлларидан А. В. Корвин — Круковская, Е. Л. Дмитриевалар бошчилик қилишди. Ўша вақтда Францияда муҳожирликда яшаган революцион народникларнинг назариётчиси ва олим П. Лавров Коммунанинг халқ маорифини қайта қуриш ишларида фаол қатнашди.

Илмий коммунизм асосчиси Карл Маркс Париж Коммунаси билан яқиндан алоқада бўлди. К. Маркс Парижга Коммуна раҳбарларига иқтисодий-сиёсий, ҳарбий ишларга доир амалий маслаҳатлар берди, коммунарларнинг тактик хатоларини танқид қилди, уларни майда буржуа унсурларининг таъсиридан огоҳлантириб турди.

Лекин Тьернинг буржуа ҳукумати Париж Коммунасига қарши ҳужумга тайёрланди. Коммунарлар ва Версалга ўрнашиб олган ҳукумат қўшинлари ўртасида дастлабки олишувлар бошланди. 2 апрель куни версалчилар Парижга ҳужум бошлади. Коммунарлар ҳамма қийинчиликларга қарамай, душманга қаттиқ қаршилик кўрсатдилар ва кўп ҳолларда ўзлари ҳам ҳужумга ўтиб турдилар.

21 май куни версалчиларнинг юз минг кишилик армияси Парижга кирди. Шаҳар кўчаларида бир ҳафта давомида қаттиқ жанглар давом этди. Коммунарлар ҳар бир кварталини, кўчалар ва уйларни сўнгги томчи қон қолгунга қадар ҳимоя қилдилар. Пер-Лашез қабристонидаги жанг айниқса шиддатли тус олди. 28 май куни кундуз соат 2 да коммунарларнинг сўнгги ўқи янгради. Революцияга қарши террор авж олди. Отиб ташланганлар, сургун қилинганлар, турмага қамалганлар 70 минг кишига етди.

Париж Коммунаси қонга ботирилган бўлса ҳам, у халқаро ишчилар ҳаракати тараққиётида янги босқични бошлаб берди.

Маркс Париж Коммунасининг моҳиятини биринчи бўлиб очиб берди. К. Маркс ва Ф. Энгельс Коммунанинг тажрибасидан илмий коммунизм учун, революцион ишчилар ҳаракатининг стратегияси ва тактикаси учун муҳим хулосалар чиқардилар.

В. И. Ленин, большевиклар партияси Коммуна тажрибасидан 1917 йил октябрида моҳирлик билан фойдаландилар, ундан ижодий сабоқ чиқардилар. Чунки бу сабоқлар ишчилар синфи учун революцион партия зарурлигини яққол кўрсатиб турарди. В. И. Ленин таъкидлаганидек, Париж коммунарларининг муваффақиятсизликка учраганликларининг бош сабабларидан бири ишчи партиясининг йўқлиги эди. Қолаверса, революция ўзини ҳимоя қила билиши керак. В. И. Ленин бошчилигидаги большевиклар партияси Коммуна сабоқларини назарда тутиб улуғ Октябрь ғалабасидан кейин революция кучларини уни ҳимоя қилишга сафарбар этди. Коммунарлар қўлидан тушган байроқни Россия ишчилар синфи илиб олиб, уни ғалабагача олиб келди.

Коммунанинг абадийлиги — реал социализмнинг муваффақиятларида, социалистик истиқбол учун халқаро ишчилар синфи курашида, жаҳон революцион ҳаракатидадир. Бу ҳаракатнинг авангарди эса Коммуна ишларининг вориси — коммунистик ҳаракатдир. Шу коммунистик ҳаракатнинг жанговар отрядларидан бири — Париж коммунарларининг муносиб авлоди, француз коммунистлари.

КПСС XXVII съездида табрик нутқи сўзлаб, Франция Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретари, Сиёсий бюро аъзоси Гастон Плиссонье Франция коммунистлари Ер юзини ядро ҳалокатидан абадий халос этиш учун барча кучларни тинчлик ва қуролсизланиш йўлида энг яқиндан бирлаштиришга, коммунистик партиялар ўртасида ҳамкорлик ва бирдамликни ривожлантиришга эришишга қатъий аҳд этганларини тасдиқлади.

М. ГУРЕВИЧ,
тарих фанлари кандидати.

Инсонга ғамхўрлик — ҳаётимизнинг олий қонуни

ИЖОБИЙ ЎЗГАРИШЛАР

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXVII съезди республикамизнинг ҳар бир граждани ҳаётида ўчмас из қолдирди. Коммунистик партиямиз XXVII, Ўзбекистон Компартиясининг XXI съезди XVI пленум бошлаб берган кураш йўли тўғри эканлигини яна бир бор тасдиқдан ўтказди.

Совхозимизда рўй бераётган барча ижобий ўзгаришлар яққолроқ кўзга ташланиб бормоқда. Жумладан, тоғу тошлардан оқиб тушадиган селларни тўплаб берадиган сув омбори қурилиши ниҳоясига етказилди. Бу тадбир келажакда хўжалигимиз экономикасини ривожлантиришга катта ҳисса қўшади, албатта. Ҳозир совхозда тўрт-беш хонали коттежлар қурилиши авж олдириб юборилди.

Яқинда тўрт оила ана шундай уйларга кўчиб ўтди. Улар орасида ҳамкасабамиз — 15-ўрта мактаб ўқитувчиси Нишонбой Мирзақулов ҳам борлигидан хурсандмиз. Яқин кунлар ичида яна олти хонадон уй тўйи ўтказади. Шунингдек, хўжалигимиз марказида уч қаватли 700 ўринли ўрта мактаб биноси қуриляпти. Ана шу мисоллар партия ва ҳукуматимизнинг мактаб ислоҳотини амалга ошириш, ёш авлодни ҳар томонлама камол топтириш йўлида кўрсатаётган ғамхўрлигининг намунасидир. Биз ўқитувчилар, қишлоқ зиёлилари ана шу ғамхўрликка жавобан ўз вазифаларимизни сидқидилдан адо этиш, ёш авлодни чуқур билимли, юксак онгли, меҳнатсевар кишилар қилиб камол топтириш учун астойдил ҳаракат қилмоқдамиз. Шоймқул Бегимқулов, Турдибой Тўхлиев, Ашурали Эгамов каби кекса, тажрибали ўқитувчиларни кўпчилик ҳурмат қилади. Улар жамоат ишларида ҳам фаол қатнашмоқдалар.

Мен ҳам 23 йилдан бери шу коллективда ишлаб келаман. Ўқувчиларимиз биология фани бўйича ўтказилаётган район, область, ҳатто республика олимпиадаларида муваффақиятли қатнашяптилар.

Биз ўқитувчилар Коммунистик партиямиз XXVII съезди материаллари билан танишар эканмиз, республикамизнинг барча меҳнаткашлари қатори қалбимиз ғурур ва ишончга тўлди.

Обиджон ЁҚУБОВ,
Ховос районидаги 26-ўрта мактабнинг методист ўқитувчиси.

Сирдарё области.

Чет элларда

ВОҚЕАЛАР • ХАБАРЛАР • ФАКТЛАР • ШАРҲЛАР

ЎЗГАРМАС ТИНЧЛИКСЕВАРЛИК ПОЗИЦИЯСИ

СССР Ер юзида тинч ва бехатар ҳаётни таъминлаш ишига содиқ эканлигини яна бир бор тасдиқлади. Жаҳон жамоатчилиги КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг Аргентина, Ҳиндистон, Мексика, Танзания, Швеция ва Греция бошлиқлари қўшма мактубига жавобини ана шундай баҳолади. Қўшилмаган бу мамлакатларнинг раҳбарлари ўз мактубларида Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатларга мурожаат этиб, Олий даражадаги навбатдаги Совет — Америка учрашувига қадар бўлган даврда ҳеч қандай ядро синовларини ўтказмасликка даъват қилдилар.

Турли мамлакатларнинг шарҳловчилари ядро қуролини батамом ва муқаррар равишда тугатиш зарурлиги тўғрисидаги масала хусусида совет раҳбарлари билан олти мамлакат бошлиқларининг фикрлари бир-бирига мос эканлигини қайд этадилар. Яқиндагина тугаган КПСС XXVII съездида халқаро хавфсизликнинг кенг қамровли системасини вужудга келтириш концепцияси олға сурилган эди. Барча ядровий аслаҳахоналарни тугатиш шу системанинг принципиал асосларидан бири бўлиб қолиши керак. Мамлакатимиз ана шу олижаноб мақсадга эришишга интилиб, бир томонлама тартибда саккиз ойдан буён синов мақсадида ҳам, тинчлик мақсадида ҳам ҳеч қандай ядро портлатишларини ўтказмаяпти. Шунга қарамай, Совет Иттифоқи 31 мартдан кейин ҳам — АҚШдаги биринчи ядро портлатишига қадар ядро синовларини ўтказмасликни мумкин, деб топди.

Совет раҳбарининг жавобида контрол қилишнинг конкрет ва тўла-тўкис чора-тадбирлари баён этилган. СССР ядро синовларини тақиқлаш хусусидаги эҳтимол тутилган аҳдномага риоя этилишини текширишни таъминлаш мақсадида ана шундай чора-тадбирларга тайёрдир. Совет Иттифоқи ядро қуроли синовларини халқаро ҳуқуқий тартибда тақиқлаб қўядиган шартнома ишлаб чиқилишига эришиш муддаосини ҳам тасдиқлади.

Афсуски, АҚШ маъмурияти авваллари ҳам бўлганидек, бу гал ҳам ядро уруши хавфини камайтиришга кўмаклашиши мумкин бўлган қадамлар қўйишни истамаётганлигини яна билдирди. М. С. Горбачевнинг жавоби эълон қилинган вақтнинг ўзида Вашингтон президент Р. Рейганнинг АҚШ конгресси сенатига йўллаган мактубини эълон қилди. Бу мактубда Оқ уй бошлиғи ядро портлатишларини тақиқлаш тўғрисидаги Совет таклифига қўшилишдан бош тортди. Бунда АҚШ президенти ядро потенциалини янада ошириш, ялпи қирғин қуролининг янги, яна ҳам кўпроқ вайронгарчилик келтирувчи турларини яратиш учун Қўшма Штатларга синовларни давом эттириш зарурлигини яширмади. Пентагондагилар бундан буёнги ядро портлатишлари «самовий урушлар» программасини амалга ошириш учун зарурлигига тўғридан тўғри шаъма қилмоқдалар. Бундай позиция Америка жамоатчилигининг, қонун чиқарувчи кўпгина конгресс аъзоларининг норозиликларига сабаб бўлмоқда. Ядро синовларини тўхтатиш проблемаси инсониятнинг омон қолиш программасидир, деди конгресс аъзоси Б. Беделл.

Ядро синовларини тақиқлаш тўғрисидаги масалага Америка маъмуриятининг ёндашуви Вашингтон расмий доираларининг тинчликсеварлик баёнотлари сохталигини кўрсатди.

В. ЧУКСЕЕВ,
(ТАСС).

ЯЛПИ ХАВФСИЗЛИК ЙЎЛИДА

Қўшилмаган мамлакатлар раҳбарларининг қўшма мактубига КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг жавоби муносабати билан 14 март куни СССР Ташқи ишлар министрлигининг матбуот марказида совет ва чет эл журналистлари учун матбуот конференцияси бўлди.

Матбуот конференциясини очаётиб берилган баёнотда турли қитъалардаги мамлакатлар мўътабар арбоблари ҳозирги замоннинг муҳим масалалари юзасидан Совет ва Америка раҳбарларига мурожаати халқаро ҳаётнинг жаҳонда кенг мулоқотни йўлга солиш ва ривожлантиришга ёрдам берувчи катта бир омил бўлиб қолди, дейилди.

Совет Иттифоқида олти мамлакат мўътабар раҳбарларининг фаолияти юксак даражада қадрланмоқда. Улар ўз куч-ғайратлари билан халқаро вазиятни соғломлаштиришга, ҳамманинг хавфсизлиги манфаатлари йўлида ўзаро мақбул аҳдлашувларни излашга ёрдам бермоқдалар.

Олти мамлакат раҳбарлари СССР ва АҚШга мурожаат этиб, навбатдаги олий даражада ўтказиладиган Совет—Америка учрашувига қадар бўлган даврда ҳеч қандай ядровий синовлар ўтказмасликни даъват этганликларига жавобан Совет Иттифоқи 31 мартдан кейин ҳам—АҚШда биринчи ядровий портлатиш бўлгунига қадар ядровий портлатишлар ўтказмаслигини айтганлигига мухбирларнинг эътибори аввало жалб этилди. Совет Иттифоқи бу билан ядровий синовларни тақиқлаш проблемасига ғоятда масъулият билан қараётганлигини яна бир карра намойиш этмоқда. Ядровий синовларни тўхтатиб қўйишга қўшилиш тўғрисидаги даъват биринчи навбатда АҚШга қаратилган, энди, гап, АҚШ маъмуриятида қолди.

Синовларни ўтказмаслик — ядровий қурол такомиллаштирилишига чек қўйиш, уни биргаликда батамом тугатиш сари амалий ҳаракат бошлаш ҳам демакдир. Модомики, шу мақсадда ҳаракат қилинадиган бўлса, бундай қадам ташламаслик учун ҳеч қандай сабаб бўлиши мумкин эмас.

Биз ядровий порлатишларни ўтказмасликка ядровий қурол синовлари проблемасини тубдан ҳал этишни назарда тутиб қараяпмиз. Бу ишни Совет Иттифоқи билан Америка ядровий синовларни биргалашиб тўхтатишидан амалий бошлаш таклиф этилади. Мактубга М. С. Горбачев берган жавобда таъкидланадики, СССР ушбу проблемани халқаро-ҳуқуқий тартибда батамом ва узил-кесил ҳал қилиш тўғрисида икки томонлама, уч томонлама, кўп томонлама тарзда тегишли шартномани ишлаб чиқишга киришишга муҳим аҳамият беради ва уни бошқа бирон-бир масалаларга боғлиқ қилиб қўймайди, деб таъкидланади.

СССР ядро қуроли синовларини тўхтатиш тўғрисидаги аҳдлашувга риоя этилиши устидан бирдай назорат таъминланиши алоҳида аҳамиятга эга, деб ҳисоблайди. Маълумки, айни вақтда Совет Иттифоқи ҳам худди шундай энг қаттиқ назорат ўрнатиш тарафдоридир.

Шу билан бирга олти давлат раҳбарларининг ядровий синовлар тўхтатилганлигини текширишда, шу жумладан жойларда назорат ишларини бажаришда ёрдам беришлари мумкинлиги тўғрисидаги таклифларини башарти Америка томони қабул қиладиган бўлса, Совет Иттифоқи шу таклифдан фойдаланишга тайёрлиги олти давлат раҳбарларига маълум қилинган эди.

Совет Иттифоқи ядровий қурол барча хил синовлари тўхтатилишини кенг қамровли халқаро хавфсизлик системасини тузишнинг энг муҳим элементларидан бири деб қарайдики, унинг принципиал негизлари КПСС XXVII съездида шакллантириб берилган. Олти мамлакат раҳбарларининг мурожаатномасида ядро қуролисиз ялпи хавфсизлик тўғрисида айтилган фикр Совет Иттифоқининг шундай халқаро хавфсизлик системасини яратиш концепциясига бағоят ҳамоҳангдир.

Қўшма Штатлар ҳукумати сиёсий реализм билан иш тутиб амалий позицияга ўтади, халқларнинг ядровий синовлар тўхтатилсин, деган талабларига ижобий жавоб беради, деган умид билдирилди.

Матбуот конференциясининг қатнашчилари журналистларнинг кўпдан-кўп саволларига, шу жумладан ядровий портлатишлар ўтказилиши устидан назоратга, ядровий синовларни тўхтатиш проблемасига АҚШ ва бошқа баъзи мамлакатларнинг муносабатларига тааллуқли саволларига жавоб қайтардилар. Жумладан, ядровий синовларни тақиқлаш юзасидан Совет — Америка икки томонлама музокараларини шу йил апрель ойида Москва, Вашингтон ёки Женевада бошлаш Америка томонига расман таклиф этилганлиги ва СССР Атом энергиясидан фойдаланиш давлат комитетининг раиси А. М. Петросьянц музокараларда совет делегациясига бошлиқ қилиб тайинланганлиги маълум қилинди.

(ТАСС).

Мухбиримиз В. Молғачев олган бу фотолавҳаларда ўз ҳаётини халқ бахт-саодати, эл-юрт равнақига бағишлаган марҳумлар хотирасига халқимизнинг юксак ҳурмат-эътибори ўз ифодасини топган.

ХОТИРА

ЭЛ ТАЪЗИМИ

30 МАРТ КУНИ РЕСПУБЛИКАДА БИРИНЧИ МАРОТАБА ХОТИРА КУНИ ЎТКАЗИЛАДИ

Урганч шаҳридаги меҳнат коллективларида, аҳоли пунктларида Хотира кунига ҳар тарафлама пухта ҳозирлик кўрилмоқда. Хотира кунига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш юзасидан 13-маҳалла комитети белгилаган тадбирлар шаҳар партия комитети ва халқ депутатлари шаҳар Совети ижроия комитети томонидан маъқулланиб, тегишли тавсиялар ишлаб чиқилди. Белгиланган тадбирлар изчиллик, омилкорлик билан амалга ошириляпти. Маҳаллада ўтказилган давра суҳбатида биз бунинг гувоҳи бўлдик.

МАРДЛИК — МАНГУЛИК

Юсуф ҲАЙИТБОЕВ,
Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, пахтачилик тажриба станцияси ишчиси

— Меҳнаткашларнинг илтимоси қондирилиб, маҳалламизга Совет Иттифоқи Қаҳрамони Петр Иванович Сизов номи берилганлигидан беҳад мамнунмиз. Урушгача область статистика бошқармаси ходими, ҳамшаҳримиз Петр Иванович немис-фашист босқинчиларига қарши жангларда қаҳрамонлик кўрсатди. 1944 йилнинг 28 мартида мардларча ҳалок бўлди. Ватан учун жонини фидо қилган бу довюрак йигит хотирасини ҳамиша ҳурмат-эҳтиром билан эслаймиз.

«Мардлик—мангулик» деб бежиз айтилмаган. Маҳалламиз ўғил-қизлари таълим олаётган ўрта мактаб генерал Собир Раҳимов номи билан аталади. Мактаб биноси олдида ўрнатилган ёдгорлик пойидан анвойи гуллар аримайди.

Маҳалламизда уруш ветеранларидан 34 киши истиқомат қиляпти. Уларнинг эшикларига «Бу уйда Улуғ Ватан уруши қатнашчиси яшайди» лавҳаси ёзиб қўйилган. Хотира куни муносабати билан биз, ветеранларга махсус автобус ажратилиб, урушда ҳалок бўлган қаҳрамонларга ёдгорликлар ўрнатилган жойларга саёҳат уюштирилди. Ёдгорликлар ёнига тўпланган одамларнинг қалб ҳаяжонини ҳис қилиш қийин эмасди. Урушдан қайтмаган қуролдош дўстларимиз хотираси олдида бош эгиб, таъзим бажо келтирдик. Шу вақтда менинг кўнглимдан бир гап ўтди: шаҳримизда ҳам фронтда ҳалок бўлган қаҳрамонларга ёдгорлик ўрнатилса, жуда мақбул иш бўларди.

Оламдан ўтган қариндош-уруғларимиз, уруш ва меҳнат ветеранларининг қабрларини зиёрат қилиб, марҳумларни эсладик, инсоний бурчимизни адо этдик. Ана шу унутилмас лаҳзалар таассуроти равшан: бизда инсоннинг қадр-қиммати юксак, Ватан ва халқ олдидаги хизматлар зое кетмайди, ҳеч ким ва ҳеч нарса унутилмайди.

ХУРОФОТ — ДАВРИМИЗГА ЁТ

Эгам ИСКАНДАРОВ,
13-маҳалла комитети раиси, СССР соғлиқни сақлаш аълочиси

— Маҳалламизда 3500 киши истиқомат қилади. Биз ишни ҳар бир хонадонда совет турмуш тарзи тўла қарор топиши учун изчил кураш олиб боришдан бошладик. Тўйлар, байрам-шодиёналар спиртли ичимликсиз, исрофгарчиликсиз ўтишининг афзалликларини тажрибада кўриб, одамлар бунга тўла ишонч ҳосил қилдилар. Аммо, марҳум билан видолашув ва дафн маросимларини ўтказишда яқин вақтларгача руҳонийлар, хурофотчилар таъсирига берилиш давом этиб келди. Эндиликда бу маросимларга бош-қош бўлишни ҳам маҳалла комитети, унинг активлари, жамоат ташкилотлари ўз зиммаларига олишяпти.

Маҳаллада яшовчи 112 коммунист, халқ депутатлари, касаба союз, комсомол активлари аҳоли ўртасида сиёсий-тарбиявий ишни кучайтириб, эскилик сарқитларидан қутулишда уларга самарали таъсир ўтказаётирлар. Эндиликда вафот этган киши хонадонида ортиқча чиқим қилиб, дабдабали ош бериш, хатм қилдириш, отин-халфаларга диний китоблар ўқитиш, даврона ва «тадовул» деб аталмиш расм-русумлар барҳам топди.

Уруш ва меҳнат ветеранлари Кенжа Шарипов, Эгам Дурдиев, кекса коммунист Қурбонбой Болтаев, халқ маорифи аълочиси Розия Исмоилова каби ҳалол меҳнати туфайли обрў қозонган кишиларнинг вафоти муносабати билан мотам митинглари ўтказилиб, уларнинг эл-юрт олдидаги хизматлари, инсоний фазилатлари қайд қилиб ўтилди. Дафн маросимини янгича ўтказиш аста-секин таомилга айланяпти.

Эътироф қилиш керакки, диний урф-одатларни тарғиб қилувчилар, нафс илинжида югуриб-елувчи фирибгарлар ҳали ҳам учраб туради. Илгари медицина ҳамшираси бўлиб ишлаган Ниёзжон Жуманиёзованинг мусибатхонада диний китоб ўқиётганини кўриб, дилим хуфтон бўлди. Мулла ниқобидаги таъмагир текинхўрларнинг қабристонда изғиб юрганига неча бор гувоҳ бўлганман. Бундай ҳолларга асло лоқайд қараб бўлмайди. Хурофотчиларнинг найрангларини аёвсиз фош қилиш, уларнинг бировларни алдаш ҳисобига кун кўришларига йўл қўймаслик лозим.

Хотира кунининг нишонланиши ўтганларни ҳурмат билан ёдлаш, қабристонларни обод қилиш тадбирларидангина иборат бўлиб қолмай, бу маросим диний сарқитларга қарши курашда ҳам катта аҳамиятга эгадир. Қабристон хурофотчи текинхўрлар учун бошпана бўлмаслиги, балки эл нигоҳи — назоратидаги табаррук жойга айланиши керак. Шаҳардаги Охунбобо қабристонида бу соҳада кўп иш қилинди. Бу қабристон халқнинг ноёб ёдгорлигидек авайлаб сақланмоқда. Бу ерда гулзорлар бунёд этилган, ариқ қазилиб, сув келтирилган, электр чироқлари порлаб турибди.

Кези келганда, ночор аҳволдаги хароба қабристонлар ҳам мавжуд эканлигини айтиб ўтиш керак. Уларни обод қилиш, бошланган хайрли ишларни давом эттириш зарур. Ҳар бир қабристон атрофи ўралган бўлиши, ёритилиши, йўлкалари асфальт қилиниши, дарахт ва гулзорларга сув чиқариш учун ариқ қазилиши даркор.

Айрим қабристонларда бир нарсага эътибор берилмаган: ҳар бир қабрга марҳумнинг кимлиги, туғилган ва вафот этган вақти ёзилган тахтача ўрнатилса маъқул бўларди. Буни амалга ошириш қийин эмас. Ёдгорлик тоши ва лавҳалари тайёрлайдиган махсус устахона эса Урганчда бор, унинг хизматидан фойдаланиш мумкин. Мен икки нарсага қаршиман: дабдабали қабрлар, гумбазлар қуришга чек қўйиш лозим. Қабрга ёдгорлик тоши ўрнатиш, марҳумга нисбатан иззат-ҳурматни камтарона тарзда ифода қилиш маъқул.

Яна бир хунук манзара — мурдасиз қабрларни кўриб, ажабланасан киши. Бу ўтмишнинг сарқити эмасмикин. Ҳали яшаб турган инсон учун қабр қуриб қўйишнинг нима ҳожати бор? Бундай фактлар турмуш тарзимизга ярашмайди. Инсон хотираси бойликни кўз-кўз қилишда ва маҳобат баҳсида эмас, балки дунёда қолдирган яхши номи, хайрли ишларида абадийлашади.

ДЎСТЛИК ТИМСОЛИ

Михаил ДОВБНЯ,
Урганч қурилиш-монтаж бошқармаси экскаватор машинисти, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони

— Заррада қуёш акс этганидек, ягона оила туйғуси, миллатлар дўстлиги, ўзаро ҳурмат, меҳр-оқибат маҳалламиз кишилари турмушида яққол намоён бўлмоқда. Ўзбек, рус, украин, қозоқ, туркман, корейс ва бошқа миллатларнинг вакиллари байрамларни, тўй-маросимларни аҳиллик-иноқликда нишонлашади, керак вақтида бир-бирларига ўртоқларча ёрдам кўрсатишади.

Хотира куни — янгича маросим сифатида ўтказилиши бизларни янада бирлаштириб, хайрли ишларга отлантиради. Халқ ҳашарида қатнашиб, қабристонда ободончилик ишларини амалга оширдик.

Яқинда маҳаллада ўтказилган интернационал дўстлик кечаси ўзларининг порлоқ ҳаётларини эл бахт-саодати учун курашга сарфлаган революция, уруш ва меҳнат ветеранларини эслашга бағишланди. Кеча қатнашчилари Хоразм халқ революциясини амалга ошириш ва революция ғалабаларини ҳимоя қилишда фаол қатнашган Н. А. Шайдаков, Н. М. Шчербаков, П. Приданников, В. Оплачкин, Ж. Оташев, А. Иброҳимов, М. Миршаропов, И. Воисов ва бошқаларнинг қаҳрамонона ҳаёт йўли, шонли образлари ёш авлод учун намуна эканлигини таъкидладилар.

Аҳоли турмуш тарзига социалистик тузумга хос урф-одатларни, янги анъаналарни сингдиришда коммунистлар, халқ депутатлари, ветеранлар, зиёлилар шахсий ибрат кўрсатишга даъват этилганлар. КПСС аъзоларидан кекса педагог Қ. Турдиев, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган қурувчи А. Расулов, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси С. Латипов, филология фанлари кандидати Ю. Ражабов каби жамоатчи активлар янги урф-одатларнинг оташин тарғиботчилари, идеология фронти жангчиларидир. Улар маҳаллада яшовчилар ўртасида жонли, таъсирчан ғоявий-тарбиявий иш олиб бораётирлар.

Шуни айтиш керакки, гражданлик маросимларида қатнашишга вақти етишмаётган айрим раҳбарлар, маданият ходимлари ҳам йўқ эмас. Бу ҳол оммадан узоқлашишга олиб келади.

Кишиларнинг орасига кириб бормай туриб, уларнинг қалбига йўл топиш қийин. Гражданлик маросимларида, айниқса таъзияларда иштирок этиш, янги урф-одатларнинг қарор топишига кўмаклашиш — ҳар биримизнинг бурчимиздир. Оила аъзоси ёки қариндош-уруғидан жудо бўлган маҳалладошига ҳамдардлик билдиришга эътибор бермаслик бизнинг ахлоқ нормамизга зид ҳолдир. Бу — маданиятсизлик, беодоблик кўринишидир.

Дўстлик — қудратли, илҳомбахш куч, муқаддас туйғу. Ҳақиқий дўст бошингга мусибат тушганда билинади, деб бежиз айтилмаган. Бу борада биз Ватан шон-шарафи учун курашган, интернационал дўстликка садоқат намунасини кўрсатган ажойиб кишилардан ўрнак олсак арзийди. Уларнинг ёрқин хотираси авлодлар қалбида мангу яшайди. Ҳеч шубҳа йўқки, Хотира куни халқимизнинг дўстлик, биродарлик анъаналарини ривожлантиришда муҳим роль ўйнайди, ёшларда гўзал инсоний хислатларни шакллантиришга ёрдам беради.

МАСЪУЛИЯТЛИ ВА ШАРАФЛИ

О. ЖУМАНИЁЗОВА,
маҳалла хотин-қизлар совети раиси, ўқитувчи

— Хотира куни арафасида мактаб кутубхонасида «Мангу барҳаёт сиймолар» деган мавзуда китобхонлар конференцияси ўтказилди. Ўқувчилар пролетариатнинг буюк доҳийлари К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Ленин, атоқли партия ва давлат арбоблари М. И. Калинин, Я. М. Свердлов, Й. Охунбобоев, А. Икромов, Ф. Хўжаев, У. Юсупов, машҳур алломалар, фан, адабиёт ва санъат намояндалари тўғрисидаги асарлардан олган таассуротларини сўзлаб бердилар. Сўнгра В. И. Лениннинг магнитофон лентасига ёзиб олинган сўзи тингланди. Умрини халқ хизматига бахшида қилган кишиларнинг бу тариқа эсланиши ёшлар тарбияси учун катта аҳамиятга эга эканлиги ўз-ўзидан равшан.

Хотин-қизлар Совети маҳалла аҳолиси ўртасида, ҳар бир хонадонда бола тарбиясига доир педагогик тушунтириш ишларини олиб боришга катта эътибор бермоқда. Одоб ва ахлоқ тарбияси мавзуида суҳбатлар, лекциялар мунтазам уюштириляпти. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маориф ходими Л. Асқарова, шоира У. Отаева, қаҳрамон оналар Ф. Абдуллаева, Р. Раҳимова, Ч. Оллоберганова каби активларимизнинг бу борадаги фаолиятини алоҳида қайд қилиш ўринлидир.

Мактабимизда кўп йиллар ишлаган маориф ветерани Машариф Жуманиёзов, халқ маорифи аълочиси Ойша Сафоева ва бошқа марҳумларни эслаш маросимида уларнинг хизматлари, яхши хислатлари ҳақида самимий сўзлар айтилди. Пионер ва ўқувчилар урушда ҳалок бўлганларга Қўшкўпир районидаги «Тошкент» колхозида ўрнатилган ёдгорликни бориб кўрдилар, унга гулчамбар қўйдилар. Ҳаммани тўлқинлантирган бу маросимда Ватаннинг содиқ фарзандлари хотираси эъзозланди, мардлик, жасорат шарафланди, дилларлардаги эзгу ният изҳор қилинди: фарзандлар ҳеч қачон уруш даҳшатини кўрмасин, дунёда тинчлик ҳамиша барқарор бўлсин!

* * *

Хотира кунига бағишланган давра суҳбатида инсон қадр-қимматини юксак даражага кўтарганлиги, ўтганларнинг иззат-ҳурматини ўрнига қўйишга катта эътибор бераётганлиги учун партия ва ҳукуматга чуқур миннатдорчилик изҳор этилди. Оловли йиллар, шонли беш йилликлар, тарихий воқеалар солномаларда мангу битилиб қолганидек, тарихнинг ижодкорлари, буюк ишларнинг бунёдкорлари тўғрисидаги ёрқин хотиралар қалбларга мангу нақшланиб қолади. Порлоқ ҳаётини Ватан ва халқ хизматига бағишлаган кишиларнинг номлари ҳеч қачон унутилмайди.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

МУТАХАССИСЛАР МАСЛАҲАТИ

ЕР ТЕКИС БЎЛСА...

Пахтакор районларда суғориладиган ерларни текислаш ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Текисланган ерда қишлоқ хўжалик машиналари юқори унум билан ишлайди, деҳқончилик ишларининг сифати яхшиланади, суғориш чоғида тупроқ бир текис намланади, сувчилар ва механизаторларнинг меҳнат унумдорлиги ортади. Буларнинг ҳаммаси қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг самарадорлигини оширишга ва экинлардан юқори ҳосил етиштиришга ёрдам беради.

Дала паст-баланд бўлса, суғориш чоғида тупроқ бир текис намланмайди, сув пастроқ ерларга тўпланади, дўнг жойларга чиқмай қолади. Текис далаларнинг ҳамма жойида тупроқ бир вақтда етилади, экин қатор ораларини сифатли ишлаш мумкин. Аммо текисланмаган далада пастқам ерларнинг тупроғи етилгунча даланинг бошқа жойларида ер қуриб қолади, бундай ерларни культиватор бир хил чуқурликда юмшата олмайди. Натижада иш сифати пасаяди, кесаклар кўчади, бундай тупроқнинг нами тез қочади, ўсимлик яхши ривожланмайди.

Дала қанчалик текис бўлса, тупроқнинг шўри шунчалик яхши ювилади, сув сарфи нотекис ерлардагига нисбатан 2—2,5 баравар камаяди.

Мирзачўлдаги қатор совхозларда ўтказилган тажрибалар шуни кўрсатадики, яхши текисланган далаларда ер ҳайдаш, бороналаш, экиш, культивация қилиш вақтида, шунингдек ҳосилни йиғиб териб олишда қишлоқ хўжалик машиналарининг иш унумдорлиги ортади.

Масалан, Волков номли совхознинг 39- ва 40-бригадаларида ўтказилган тажриба натижаларига назар ташлайлик. Биринчи участкада П-2, 8А маркали текислагич ёрдамида ерлар яхшилаб текисланди. Шу туфайли агротехника тадбирларини сифатли ўтказишга имкон яратилди ва ҳар гектар ердан 28,7 центнер пахта етиштирилди. Иккинчи участкада эса ерлар оддий ёғоч мола билан, қисман кетмонда ўртача текисланганлиги сабабли бу ерларнинг ҳар гектаридан 18,7 центнер ҳосил олинди. Учинчи участкада ер мутлақо текисланмади ва ҳар гектар ердан атиги 9,0 центнердан ҳосил етиштирилди.

Тажрибаларнинг кўрсатишича, суғориладиган ерларнинг текислиги қуйидагича бўлиши мақсадга мувофиқдир:

36—45 процентини соз тупроқ ташкил этадиган, механик таркиби жиҳатдан ўртача ва оғир тупроқли далаларнинг бўйлама йўналишидаги нишаби 0,002—0,007, суғориш ариқлари қазиладиган ерларнинг кўндаланг йўналишидаги нишаби 0,003 — 0,004 бўлмоғи;

суғориладиган пайкаллар юзининг паст-баландлиги орасидаги фарқ 5 сантиметрдан ошмаслиги;

картани текислаётган вақтда тупроқнинг босилиб, зичлашувига йўл қўймаслик, бунинг учун текислашни тупроқ етилгандан кейин, яъни намлиги 15—16 процентга тушгач бошлаш ва далани иложи борича агрегатларнинг бир ўтишида текислаш;

дала четларида тупроқ тўпланиб қолишига асло йўл қўймаслик керак.

Далаларни текислаш вақтида тупроқнинг юза қатлами қайта тақсимланади, яъни дўнг жойлардаги тупроқ пастликларга сурилади. Натижада дўнг жойларда тупроқнинг пастки қатламлари очилиб қолади.

Кузатишларнинг кўрсатишича дўнг жойларнинг 10 сантиметргача бўлган қисми сурилганда юқоридаги унумдор қатлам бошқа ерга ўтиб кетади. Натижада пастки қатлам очилиб қолган жойда ўсимлик яхши ривожланмайди. Бунга йўл қўймаслик учун экиш олдидан ерларни ўғитлаш тавсия этилади.

Жорий текислаш ишларини ўтказиш муддатлари ғўзанинг ўсиб, ривожланишига катта таъсир кўрсатади. Масалан, ағдариб ҳайдалган ерларда ҳосил бўлган дўнг ва эгатларни текислаш ишлари баҳорда, хусусан тупроқ сернам вақтида ўтказилса, ғўзаларнинг ривожланиши кечикиб кетади, натижада ҳосилдорлик камаяди. Ишчи қисмлари пичоқ типида бўлган текисловчи машиналар дўнг жойлардаги тупроқ қатламини кесиб олганида ер зичлашади ва унинг юзи силлиқ бўлиб қолади. Бундай ер қуриганида сиртида қатқалоқ ҳосил бўлади, қатқалоқ эса ўсимликларнинг нормал ўсиб ривожланишига салбий таъсир кўрсатади. Демак, ерларни тупроғи обдан етилгач, текислаш зарур. Шундай қилсак агротехниканинг барча тадбирларини ўз вақтида сифатли ўтказишга имкон яратиб, ўсимликни нормал ўсиши ва мўл ҳосил етиштиришни таъминлаймиз.

М. АҲМАДЖОНОВ,
техника фанлари доктори, профессор.

ЯНГИЛИКЛАР

ПАРРАНДАБОҚАРЛАР ЮТУҒИ

Гурлан райони паррандабоқарлари областда биринчи бўлиб тухум тайёрлаш квартал планини бажардилар. Қабул пунктларига планда белгиланган 408 минг дона ўрнига 470 минг дона сара тухум топширилди. Қўлга киритилган ютуққа Ленин номли, «Коммунизм», «Правда» колхозлари паррандабоқарлари катта ҳисса қўшдилар.

Районда планга қўшимча тухум тайёрлаш давом этяпти.

СЪЕЗД НОМИДАГИ БОҒ

Косон ёғ-экстракция заводи ёнидаги уч гектарлик очиқ майдонда янги боғ яратилмоқда. Ҳар куни корхона ишчилари бу ерга 200-250 тадан мевали дарахт ниҳоллари ўтқазмоқдалар.

Баҳор кириши билан янги боғда 3 минг туп ток қаламчалари, 1 минг туп олма, минг туп анор ва бошқа мева дарахтлар илк бор япроқ ёзади. Завод ишчилари боғни КПСС XXVII съезди номи билан аташга қарор қилишди.

ХЎЖАЛИКДА ҚЎЗИЛАТИШ ҚИЗҒИН

АНДИЖОН. Москва районининг «Правда» колхози отарларида қўзилатиш мавсуми қизитиб юборилди. Хўжалик чорвадорлари ҳар юз бош совлиқдан 105 тадан қўзи олишни мўлжаллашмоқда. Бу ўтган йилги кўрсаткичдан 3 та кўпдир.

Суратда: колхоз касаба союз ташкилотининг раиси Бўрибой Сайфутдинов илғор чўпон К. Қодировга мусобақада пешқадамлик қилганлиги учун ғолиблик вимпели топширмоқда.

Р. АШУРОВ фотоси [ЎзТАГ].

ҚОРАБАЙИРЛАР ҚАНИ?

ГАЗЕТАМИЗНИНГ ШУ ЙИЛ 12—15 ЯНВАРЬ СОНЛАРИДА ЭЪЛОН ҚИЛИНГАН «ОТЛАР «ҚУВҒИН»ДА... НЕГА?» САРЛАВҲАЛИ МАҚОЛАЛАРНИ ЎҚИБ

Кейинги йилларда отчиликка эътибор сусайиб қолганлиги ҳаммани, айниқса, қишлоқ меҳнаткашларини ташвишлантирмоқда. Достонларда тасвирланган дулдуллар—Гўрўғлининг ғиркўки-ю Алпомишнинг бойчибори сингари тулпорлар — от ишқибозларининг орзуси бўлиб қолмоқда. Улоқда совринни ҳеч кимга бермайдиган қизил, қашқа жийронлар, тўриқ, саман тулпорлар чавандозларимиз юзини ҳеч маҳал ерга қаратганми? Бир маҳаллар улар Бутуниттифоқ мусобақаларида республикамиз шуҳратини қайта-қайта ҳимоя қилганмасми?

Мақолаларда таъкидланганидек, кейинги ўн йиллар давомида республикамизда отлар сони камайди. Айниқса, Қашқадарё областида машҳур қорабайир зотли отлар сони кескин тушиб кетди. Бу ҳақда Қашқадарё область қишлоқ хўжалик бошқармаси зоотехниги Қ. Шерматов шундай дейди:

— Сўнгги йилларда минглаб қорабайир отларни қўлдан бой берганлигимиз рост. 1981 йил бошида 5 мингдан зиёд шундай от бор эди. Улар асосан йилқичиликка ихтисослашган Будённий номли, Фрунзе номли совхозларда ва бошқа хўжаликларда боқилар, кўпчилигидан хўжалик ишларида фойдаланиб келинарди. Лекин, қисқа давр ичида уларнинг бош сони камайиб кетди. Бу ҳол Қамаши, Яккабоғ, Деҳқонобод, Чироқчи районларида кўпроқ содир бўлди. Биргина Қамаши районидаги Фрунзе номли совхозда 880 бош отнинг 431 тага камайиб кетганлигини нима деб изоҳлаш мумкин? Чироқчи районидаги «Қалқама», Ильич номли совхозларда ҳам шундай манзараларга дуч келинди.

Хўш, отлар нега камайиб кетди? Сўнгги йилларда хўжаликлар иқтисодий жиҳатдан бақувватлашиб, кўплаб машина ва тракторлар ола бошлашди. Колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари отларга эҳтиёж қолмагандек, уларни пешма-пеш гўштга топширишга шошилдилар. Бунинг устига жойларда озуқа экинлари майдонлари қисқаришига йўл қўйилди. Айниқса, бошоқли дон экинлари ҳосилдорлиги пасайди. Устига-устак республика Қишлоқ хўжалиги министрлиги (ҳозир республика Давлат агросаноат комитети) йилқичилик учун етарли ем ажратмади. Оқибатда отлар камайиб кетди. Кўплаб тулпорлар қоракўлчилик учун СЖК препарати тайёрлаш йўлида «қурбон» бўлди. Қони олинган биялар бола ташлади, ёш-ёш қулунлар заифлашиб қолди.

Тан олиш керак, областда тармоққа яхши эътибор берган хўжаликлар ҳам бор, албатта. Яккабоғ районидаги Будённий номли от заводида амалга оширилаётган ишлар ибратли.

— Хўжалигимиз илгари ҳар йили 20-30 тадан наслли отлар етказиб берарди,— дейди завод директори Ж. Норқобилов. — Қорабайирларимиз 7 марта республика мусобақасида, Краснодар ва Ставрополь ўлкаларида ўтказилган Бутуниттифоқ беллашувларида совринли ўринларни эгаллашган. Бироқ кейинги пайтларда ўша муваффақиятларни қўлдан бой бериб қўйдик. Сабаби, йилқичиликка бўлган эътибор сусайиб кетди.

— Бу ўринда айрим муаммолар ҳам йўқ эмас,— гапга аралашди завод бош зоотехниги Э. Холмирзаев. — Тармоқнинг озуқа базаси мустаҳкамланиши керак. Айниқса, беда ва бошоқли экинлар майдони кенгайса, айни муддао бўларди... Бизда етарли экин майдонлари бор-у, сув кам. Шунинг учун бўлса керак, бедадан ҳам, ғалладан ҳам суғориладиган майдонларга нисбатан 3—4 баробар кам ҳосил оламиз. Масалан, завод ҳар йили 760-800 тоннага яқин ғалла тайёрлайди. Бунинг 500 тоннасини давлатга топширади, қолган 160 тоннаси отларга ем бўлсинми ё уруғлик учун олиб қолинсинми?

Шунингдек биялар учун алоҳида отхоналар етишмайди. Қимиз тайёрлашга мўлжалланган махсус қурилмалар йўқ... От спорти учун жиҳозлар, отчиликка оид илмий-методик асарлар, брошюраларга муҳтожмиз. Бу кундалик зарур ва ҳаётий масалаларга республика Давлат агросаноат комитети жиддий эътибор беришини истардик.

— От нафақат тоғларда, чўл-биёбонларда, чорва яйловларида, қир ва адирларда ҳам асқотади. Айниқса, биз чўпонлар учун роҳатижон, —дейди Баҳористон районидаги «Ўзбекистон» наслчилик заводининг бош чўпони, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Тўймурод Нуриев. — Қадимда ҳам қўй-қўзилар отда боқилган. Чунки яйловда мунтазам юриб туриш қоракўл қўйлар учун фойдали. Ҳозир эса (афсус!) кўпчилик чўпонлар бунинг аҳамиятини тушунмайдилар. Ҳатто баъзи чўпонларнинг ўзлари ҳам енгил автомашинада, мотоциклда қўй изидан юравериб, серўт яйловни топтаётганликларини билмайдилар. Мен ҳамкасбларимни яйловда отлардан фойдаланишни даъват этардим...

Дарвоқе, чорвачилик, пахтачилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқлари билан шуғулланадиган хўжаликларда отлар бажарадиган юмушлар кўп. Нарядсиз системага ўтиб ишлаш, оилавий звенолар ташкил этиш сингари меҳнатни ташкил қилишнинг прогрессив усуллари ҳам от қадрини оширяпти. Ҳозир областдаги Косон, Усмон Юсупов, Қарши ва Ульянов районлари пахтачилик хўжаликларининг ўрта звено раҳбарлари отдан кенг фойдаланмоқдалар. Трактор ва автомобиль ёнилғини тежаш мақсадида анча жойларда от-аравалар қўшиляпти. Табриклаш керак!

«Отлар «қувғин»да... нега?» сарлавҳали мақолаларда айтилганидек, республикамиз хўжаликларида кичик ҳажмли экин майдонларини ишлашда, агрономлик хизматида, сувчиликда отдан кенг фойдаланишни йўлга қўймоқ зарур. Шунингдек, аравасозлар, эгар-жабдуқ ва тақачилар тайёрлаш ҳақида ҳам ўйлаб кўриш керак. Қимизчиликни иложи борича саноат негизига ўтказиш, бу шифобахш маҳсулотни савдога чиқариш мақсадга мувофиқдир. Жойларда от спорти мактаблари ташкил қилиб, чавандозлик ҳаракатини кенг авж олдириш лозим. Зеро, от — катта куч, У — йирик хўжалик аҳамиятига эга бебаҳо бойлик.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

II. БУТУНИТТИФОҚ ХАЛҚ ИЖОДИЁТИ ФЕСТИВАЛИ

ҚАЙНАР БУЛОҚ

Мамлакатимизда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллигига бағишлаб II Бутуниттифоқ халқ ижодиёти фестивали ўтказилмоқда. КПСС XXVII съездининг «бутун маданий-тарбиявий ишни шундай ташкил этиш керакки, бу иш одамларнинг маънавий эҳтиёжларини тобора тўлароқ қондирадиган, уларнинг манфаатларига мос келадиган бўлсин» деган даъвати ҳаваскор санъаткорларни янада илҳомлантириб юборди.

Мухбиримиз Ўзбекистон ССР маданият министрининг ўринбосари Р. Н. Нишонова билан бир неча савол билан мурожаат қилди.

— Аввало Бутуниттифоқ халқ ижодиёти фестивалининг мақсад, вазифалари ҳақида гапириб берсангиз?

— Бу фестиваль меҳнаткашларни ғоявий-сиёсий, меҳнат, ахлоқ ва эстетик тарбиялашни кучайтиришни, уларни КПСС XXVII съезди қарорларини бажаришга сафарбар этишни, Улуғ Октябрнинг жаҳоншумул тарихий аҳамиятини, Коммунистик партия, совет халқи ва совет Қуролли Кучларининг революцион, жанговар ва меҳнат анъаналарини, совет кишиларининг тинчлик ва социал тараққиёт учун олиб бораётган курашини, ишчилар синфи, колхозчи-деҳқонлар, халқ зиёлиларининг қаҳрамонона жасорати ва меҳнат муваффақиятларини, СССР халқларининг буюк дўстлигини пропаганда қилишни ўзининг асосий мақсади деб билади.

Фестиваль вазифаларидан бири халқ ижодиётининг ижтимоий ролини ошириш ва ғоявий-бадиий савиясини кўтариш, [illegible]

Халқ фаровонлиги ошган сари профессионал байрамларни [illegible] Бадиий ҳаваскорлик коллективлари [illegible] лиги бугунги кунда ўзининг ранг-баранг жилолари билан эътиборга сазовордир. Уларда куйланаётган куй ва [illegible] ижро этилаётган рақслар ўзининг савияси билан профессионал бадиий коллективлардан қолишмайди.

Бунда I Бутуниттифоқ фестивалининг ҳиссаси катта эканлигини алоҳида таъкидлаймиз. [illegible]

— Фестивални ўтказиш тартиби қандай?

— Санъат байрами бу йил ноябргача давом этади. [illegible]

Меҳнат коллективларида, мактаблар ва ўқув юртларида, ҳарбий қисмларда, маданият ва истироҳат боғларида, [illegible]

Митинг-концертлар, [illegible] зия ва миниатюра театрлари, замонавий рақс билан шуғулланадиган ансамбллар кўрик-конкурси ўтказилади.

— Фестиваль республикамизда қандай бошланди ва қандай давом этмоқда?

— II Бутуниттифоқ халқ ижодиёти фестивалини ўтказиш тўғрисида қарор чиқиши билан республикамизда фестивалнинг ташкилий комитети тузилди. [illegible]

Биз областлардаги ҳаваскорлик коллективларининг [illegible]

Сурхондарё, Самарқанд областларида фестиваллар [illegible]

— Санъат байрами қачон якунланади?

— 1987 йилнинг иккинчи ярмида [illegible] квада, Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига бағишланган якунловчи концертда намойиш этадилар.

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

ЎЗБЕКИСТОН ССР «ФАН» НАШРИЁТИ ҚУЙИДАГИ КИТОБЛАРНИ РУС ТИЛИДА ЧОП ЭТДИ:

Е. Е. ГУССАКОВСКИЙ, Т. А. БОБОЕВ. Иодлашган оқсиллар ва аминокислоталар. 128 бет. Баҳоси 1 сўм 30 тийин.

Монография оқсилларни иодлаш усуллари, иодлашнинг оқсилларга таъсирининг қўшимча самаралари, иодлашган аминокислоталар физик-химиявий хусусиятларини ўрганишга бағишланган.

А. У. ТЎРАХЎЖАЕВ, В. Ғ. ҒАФУРОВ. Марказий Қизилқум шаҳарларининг инженерлик-сейсмологик шароитлари. 208 бет, Баҳоси 1 сўм 70 тийин.

Монографияда Марказий Қизилқум учун бошланғич сейсмик, балл аниқланган, дарз пайдо бўлиши ўрганилган, инженерлик-сейсмологик шароитлар мазкур территорияни сейсмик микрорайонлаштириш натижалари баён қилинади.

К. П. ПЎЛАТОВ, Н. М. ҚАЮМОВА, М. У. МИРСАИДОВА. Қашқадарё водийсининг соғтупроқ жинслари ва уларнинг чўкиш ҳодисасини олдиндан билиш 116 бет. Баҳоси 1 сўм 20 тийин.

Монографияда соғтупроқ ва соғтупроқсимон жинсларнинг ҳосил бўлиш шароити, тарқалиши ўрганилган бўлиб, унда тўртламчи даврга мансуб бўлган ётқизиқларнинг геологик-генетик типлар схемаси келтирилган.

Р. У. РАҲИМБЕКОВ. Ўрта Осиё экологик-географик мактаби. 112 бет. Баҳоси 1 сўм 20 тийин.

Монографияда катта фактларга асосланган материаллар асосида Ўрта Осиё экологик-географик мактабининг ташкил топиши, шаклланиши ҳамда ривожланиши таҳлил этилади.

МЕДИЦИНАМИЗ МЎЪЖИЗАСИ

ҚАЙТА УЛАНГАН ОЁҚ

Фалокат қош билан қовоқ ўртасида туради, дейишганича бор. Бўлмаса, чопқиллаб юрган етти ёшли Алёша Ельников поезд тагига кириб кетади деб ким ўйлабди? Боласи тушмагур бир пасда икки оёқдан ажраб, чирқиллаб қолди. Аллаким шу заҳоти «тез ёрдам» машинаси чақирди, кимдир жонсиз, узилиб тушган оёқларни авайлаб олди-да, тоза матога ўраб қўйди. Бу нотаниш киши жуда хайрли иш қилганини ўзи ҳам билмасди.

Москва яқинидаги Столбовая станциясида содир бўлган бу фалокат нима билан тугади дерсиз? Алёшани Чехов шаҳарчасидаги марказий район касалхонасига келтиришганда у беҳад оғир аҳволда эди. Зудлик билан қон қуйилди. Оғриқни қолдирадиган дори-дармон қилинди. Узилган оёқлар эса махсус полиэтилен қопчага солиб, музлатиб қўйилди.

Воқеадан воқиф бўлган СССР Медицина фанлари академиясининг Бутуниттифоқ хирургия илмий маркази ходимлари бўлажак операциянинг «плани»ни туздилар. Бу жуда мушкул вазифа эди. «Ўлиб қолган» асаб толалари, қон томирларини «тириги» билан улаш, жон ато этиш лозим. Яқин-яқингача хаёлий ҳисобланган бундай ишлар академик Борис Петровский асос солган микрохирургиямиз учун одатдаги ишлардан бўлиб қолди. Унинг шогирдлари, жумладан, профессор Виктор Крилов озмунча ноёб операциялар ўтказмадими? Узилган бармоқларни жойига «қайтариб қўйиш» бўйича саккиз юз марта, қўл-оёқларни қайта «бутлаш» бўйича эса элликдан ортиқ операция ўтказилди. Алёша Ельниковни медицина фанлари доктори, СССР Давлат мукофоти лауреати Николай Миланов ўз ёрдамчилари билан операция қиладиган бўлди.

Соат 19.10 да Алёшани операция хонасига олиб киришди. Анестезиологлар иш бошлашди. Алёша қаттиқ уйқуга кетди. Операция чап оёқдан бошланди.

Соат 20.15. Синган суяклар улаб бўлинди, ҳисоб. Ишнинг энг нозик пайти келди. Асаб толалари ва қон томирларини «тикиш» ўта аниқлик, нафис хатти-ҳаракатни талаб қиларди. Бунинг учун уч миллиметрли жажжи игнадан фойдаланилди. Қолган асбоблар ҳам шунақа, жуда мўъжаз эди.

Соат 23.45 да чап оёқда қон айланиши ҳаракати тикланди. Асаб толаларини тикиш учун ўттиз минутча керак. Кейин бир оз дам олиш мумкин. Сўнгра яна ишга. Буниси тағин ҳам мураккаброқ операция. Ҳаммани ўйлантираётган, қийнаётган нарса битта — ўнг оёқни ҳам асраб қолиш мумкин бўлармикан? Тўқималар, қон томирлари ва ҳатто асаб толалари ҳам қаттиқ лат еган, аралаш-қуралаш бўлиб кетган эди-да, ахир.

Соат 4.40. Хайрият! Бу оёқда ҳам қон айланиши ҳаракати бошланди.

Соат 6.00 да асаб системаси қайта тикланди.

Ярим сутка давом этган жиддий операция 7.20 да тугади...

Мана орадан саккиз ойдан ортиқ вақт ўтди. Яқинда Бутуниттифоқ хирургия илмий марказида бўлиб, Алёшанинг соғлиғи билан қизиқдик.

— Аҳволи дуруст, — деди Н. Миланов. — У ўзини анча яхши ҳис қиляпти. Ўтган ёзда уйига бориб келишга ҳам рухсат этдик. Яқинда оёқларидан гипсни олдик. Алёша бемалол юряпти, оз-моз чопа олади, ҳатто футбол ҳам ўйнаяпти. Хуллас, операция муваффақиятли чиқди, дейишга тўла асосимиз бор.

Анатолий ГАТИЛОВ.
(АПН).

РЕКЛАМА ● ЭЪЛОНЛАР

БУНГА ҲОЗИРЛИК КЎРИШ ЛОЗИМ

ҚАЙСИ БИР ОТА-ОНА, БУВА ВА БУВИЛАР ЎЗ ҚИЗЛАРИ, ЎҒИЛЛАРИ ВА НЕВАРАЛАРИНИНГ ЭРТАНГИ КУНИ ҲАҚИДА ЎЙЛАМАЙДИ ДЕЙСИЗ. БОЛАЛАР ЎСИБ ВОЯГА ЕТАДИ ВА УЛАРНИНГ ЎЗЛАРИ МУСТАҚИЛ ҲАЁТГА ҲОЗИРЛИК КЎРАДИГАН ОНЛАР ҲАМ ЕТИБ КЕЛАДИ.

15 ёшдан катта бўлмаган болалар фойдасига никоҳ страхованиеси шартномасини тузиш билан ёш оила уларнинг ўз рўзғорини йўлга қўйиб олишда каттагина моддий ёрдам кўрсатиш ҳақида олдиндан ғамхўрлик қилиш мумкин.

Бу каби страхование шартномалари кишилар билан 18 ёшдан бошлаб тузилади. Йигит ва қизга страхование пули страхование муддати тугагандан кейин улар никоҳ рўйхатидан ўтганлари ёки 21 ёшга тўлганлари тақдирдагина берилади.

Агар страхование шартномаси тузган шахс 18 ва 21 ёш орасида никоҳдан ўтса, у ҳолда страхование пули процентлар билан (страхование муддати тугаган кундан бошлаб тўлиқ ҳар ой учун 0,25 процентдан) **тўланади.**

Страхование муддати — боланинг ёшига, ойлик взнос миқдори эса — страхование қилдирувчининг ёшига, страхование пули ва страхование муддатига боғлиқ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ СТРАХОВАНИЕ БОШ БОШҚАРМАСИ.

СССР Ички ишлар министрлигининг
ТОШКЕНТ ЎТ ЎЧИРИШ-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1-КУРСГА

КУРСАНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти Ички ишлар министрлигининг ҳарбийлашган ёнғин муҳофазаси учун ўрта махсус маълумотли офицерлар тайёрлайди.

Билим юртига ички ишлар органларининг оддий ва бошқарувчи состави, ҳақиқий ҳарбий хизматни ўтаган ёши 30 дан ошмаган граждандлар қабул қилинади.

ЎҚИШ МУДДАТИ — 2 ЙИЛ.

Билим юртига кирувчилар ўрта мактаб программаси бўйича: рус тили ва адабиёти (иншо), математикадан (оғзаки) кириш имтиҳонлари топширадилар.

Билим юртига кириб ўқишни хоҳловчилар ички ишлар бошқармаларининг жойлардаги кадрлар бўлимига мурожаат қилишлари лозим.

Билим юртига қабул қилинган кишиларга 40 сўм миқдорида стипендия тўланади, 6 ойдан кўпроқ вақт хизмат қилган оддий ва кичик бошқарувчи составга эса — маош берилади.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, 102-алоқа бўлими, Дўстлик кўчаси, 5-уй.

ТАШВИШЛИ СИГНАЛЛАР

ЛОҚАЙДЛИК

Поп районидаги Чодак қишлоғида Карл Маркс номли маҳалла бор. Унинг теварагидаги паст-баланд қирадирлар Қурама тоғ тизмаларига уланиб кетган. Қиш оёқлаб, кун қизий бошлагач, тоғлардаги қор эриб, сой тўла сув қишлоқ сари айқириб оқади. Кўп ўтмай, ирмоқлар бирлашади-да, маҳалла ўртасидан ўтган ўзан орқали Чодак сойга қўшилади.

Бундай кезларда аҳоли юрагини ҳовучлаб кун ва тунларни ўтказади. Ҳатто, ёзда ҳам осмонда қора булут пайдо бўлди дегунча маҳалла хонадонларида саросималик бошланади. Чунки бир пайтлар бу сой ўз тўлқинида говолани, яъни ола-сигирларни ҳам оқизиб келган. Шу боисдан унинг номи Говоласой деб аталди.

Ўн икки йил олдин бу сой роса ҳунар кўрсатган. Баҳорда жунбушга келиб, ўзанига сиғмай хонадонларни заптига олди. Яхшиямки, кундузи эди. Одамлар ўзларини қутқаришди. Кимдир мол-ҳолидан, кимдир уй-рўзғор буюмларидан ажралди.

1983 йилнинг апрелида бўлган сел қишлоқ аҳлининг эски ярасини янгилади. Уй ва ҳовлиларнинг деворлари яксон бўлди. Экинзорга айлантирилган жойлар тоғ тошлари билан қопланди. Молхона ва бостирмалар сойга оқиб кетди.

Шу муносабат билан маҳалла аҳолиси номидан Поп район Совети ижроия комитетига арзнома ёзилди. Лекин шикоят ижрокомда чанг босиб ётаверди. Бу орада йил ўтиб яна баҳор яқинлашди. Кўнгилсиз воқеалардан юрак олдирган аҳоли СССР Олий Советининг депутати Малика Достоновага мактуб йўллади. Депутат аралашуви ишни ўрнидан бироз силжитгандай бўлди. Наманган область ижроия комитети бу масалани кўриб чиқишни сув хўжалиги ишлаб чиқариш бошқармасига топширди. Бошқармада Говоласойни бетонлаш зарурлигини ҳис этишди шекилли, иш лойиҳалаш группасига топширилди. Ниҳоят 1984 йилнинг ноябрида аризачиларга, лойиҳалаштиришга киришилди, деган мазмунда жавоб ёзилди. Область ижроия комитетининг ўша йил декабрь ойидаги хатида эса сойни бетонлаш 1985 йил планига киритилгани ҳамда бу иш йил давомида битказилиши маълум қилинди.

Жавоб хатлари алоҳида умид туғдирди-ю, иш бошлашга киришилмагани ишончни саробга айлантирди. Ҳайриятки, бултурги баҳор тинчроқ, ташвишсиз кечди. Бу йилгиси-чи? Табиатни билиб бўладими? Яна илгариги «ҳунар» такрорланса-чи?!

Ана шу безовталик аҳолини яна хат ёзишга мажбур этди. Редакциямизга йўлланган шикоятнома муносабати билан район ижроия комитетида бўлганимизда, ўша 1984 йилнинг июль ойида аризачиларга: «Селхонани бетонлаштириш область ижроия комитетининг раҳбарлиги асосида колхозлараро кенгаш орқали бўлади», — деб юборилган хатдан бўлак ҳеч қандай ҳаракат қилинмаганлигининг гувоҳи бўлдик.

Хуллас, бор-йўғи 985 метр бўлган сой ўзани ва битта кичкинагина кўприкни лойиҳалашга шунча вақт кетди. Бу ҳам етмаганидек, бу иш ҳажми 1985 йил планига кирмади. Ҳатто, 1986 йил планига киритиш ҳам «эсдан чиқиб қолибди».

Ниҳоят, редакция аралашуви билан чанг босган лойиҳа қўлга олинди. Говоласойни жиловлаш шу йил планига киритилди. Ишни зудлик билан бошлашга, аҳолини сел хавфидан қутқаришга сўз берилди.

Юқоридаги фактлар район ижроия комитети раиси Аҳмаджон Маҳкамов, сув хўжалиги ишлаб чиқариш бошқармаси бошлиғи Турсунбой Ҳамроевларнинг меҳнаткашлар аризасига виждон бурчи у ёқда турсин, хизмат бурчига ҳам ўта лоқайдлик билан қарашганини кўрсатиб турибди.

Ш. ХОЛМИРЗАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ДАРСЛИКЛАРГА МУҲТОЖМИЗ

ЎЗБЕКИСТОН ССР МАОРИФ МИНИСТРЛИГИ ДИҚҚАТИГА

Партия ва ҳукуматимиз ёш авлодга коммунистик тарбия бериш, уни ҳар томонлама баркамол қилиб етиштириш тўғрисида катта ғамхўрлик қилмоқда. Мактаб ислоҳотининг қабул қилиниши бунинг ёрқин далилидир.

Таълим-тарбия ишларини янада юксак поғонага кўтаришни кўзлаб ўтказилаётган ана шу тадбирни амалга оширишга киришилганидан бери ўтган икки йилча вақт ичида бу борада анчагина ишлар қилинди. Аммо, бугунги кун талаби ўзгача. Ҳали қатор ҳал қилинмаган муаммолар ҳам кўзга ташланади. Мактабга олти ёшли болаларни қабул қилиш ва уларни ўқитишда кўпгина қийинчиликларга дуч келиняпти. Жумладан, айрим дарсликларнинг етишмаслиги натижасида машғулотларни рисоладагидек ўтиб бўлмаяпти.

Машғулотлар ўзбек ва рус тилларида олиб бориладиган мактабларнинг 1—3-синфлари учун ўқиш китоби, математика, рус тили китоблари етарли эмас. Ўзбек мактабларининг бошланғич синфларида рус тили фанидан махсус дарсликлар йўқлиги бизни жуда ташвишлантирмоқда.

Мактабимизда 7-синфлар учун Ўзбекистон ССР географияси, юқори синфлар учун тарих китоблари етишмайди. Мактаб ислоҳоти талабларига кўра тўққизинчи синфларда информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари фани ўтиляпти. Очиғини айтганда, бу фаннинг ўқитилишини ҳам бизда қониқарли деб бўлмайди. Микрокалькуляторлар, электрон-ҳисоблаш машиналари билан тўла таъминланмаганмиз. Ўқувчиларимиз қийинчилик билан бу фанни ўзлаштиряптилар. Бундай асбоб- ускуналарни магазиндан харид қилишнинг илoжи йўқ. Улар область халқ маорифи бўлими базаси орқали мактабларга етказиб берилса, мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Дарслик китоблар, асбоб-ускуналарнинг мактабларга вақтида етказиб берилмаётгани сабаби нимада? Балки, дарсликларни нашриётлар ўз вақтида чиқариб улгурмаётгандир. Эҳтимол ўқув қуроллари ва асбоб-ускуналар таъминоти билан шуғулланувчи ходимлар масъулиятни чуқур ҳис қилиб иш тутмаётгандирлар. Бу ҳақда министрликдан тегишли жавоб кутамиз.

Шаҳрисабз шаҳридаги Улуғбек номли 8-мактаб ўқитувчилари: Р. Абрамов, Т. Карагачева, Б. Холмуродов, Т. Меметов ва бошқалар (хатга 15 киши имзо чеккан).

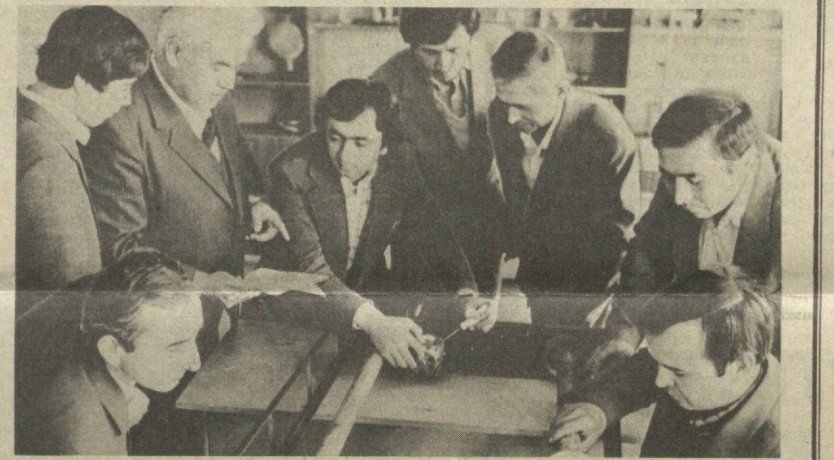

Жиззах районидаги М. И. Калинин номли 36-ўрта мактабда ўқиш жараёнига таълимнинг техник воситаларини жорий этишга жуда катта эътибор беришади. Бу ерда шундай воситаларни кўпинча болаларнинг ўзлари ясашади. Физика ўқитувчиси Э. Жабборов ўқувчиларнинг бу борадаги ихтирочилигига, янги-янги ўқув қуроллари барпо этишига бошчилик қилиб, айниқса яхши натижаларга эришмоқда. Унинг иш методи тўғрисида «Билим» жамияти область ташкилоти махсус плакат тайёрлади.

Суратда: таълимнинг янги техник воситаси синаб кўрилмоқда; ўртада — мактаб директори М. Зокиров ва изланувчан ўқитувчи Э. Жабборов.

Ш. Тўраев фотоси.

ОБ-ҲАВО

Синоптикларнинг хабар қилишича, Ўзбекистонда ҳаво ўзгариб туради. Республиканинг шимолида бироз қор ёғади. Тошкент, Сирдарё, Жиззах ва Самарқанд областларида кечаси ёғингарчилик бўлмайди, кундузи эса баъзи жойларда ёғингарчилик бўлади, тоғли районларда қор ёғади. Республиканинг қолган территориясида ёғингарчилик бўлмайди.

Тошкентда кечаси ёғингарчилик бўлмайди, кундузи ёғингарчилик бўлиши кутилади. Ғарбдан секундига 3—8 метр тезликда шамол эсади, ҳарорат кечаси 1—3 даража совуқ, кундузи 7—9 даража иссиқ бўлади. (ЎзТАГ).

Редактор
Л. ҚАЮМОВ.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
Ҳ. М. АБДУЛЛАЕВ НОМИДАГИ ГЕОЛОГИЯ ВА ГЕОФИЗИКА ИНСТИТУТИ
қуйидаги ихтисослар бўйича
1986 ЙИЛ УЧУН АСПИРАНТУРАГА
ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кундузги ўқишга: умумий ва регионал геология, фойдали қазилма конларини излаш ва разведка қилишнинг геофизик методлари;
сиртқи ўқишга: минералогия.

АСПИРАНТУРАГА КИРУВЧИЛАР ИХТИСОСЛИК БЎЙИЧА, КПСС ТАРИХИ ВА ЧЕТ ТИЛЛАРНИНГ БИРИДАН (олий ўқув юртлари программаси ҳажмида) КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ ТОПШИРАДИЛАР.

Аспирантурага қабул ҳақида директор номига ёзилган аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: фотосурат билан кадрларни ҳисобга олиш шахсий варақаси, сўнгги иш жойидан характеристика, зачёт ведомостидан кўчирма билан бирга олий ўқув юртини тамомлаганлик ҳақидаги диплом нусхаси, танланган ихтисос бўйича босилиб чиққан илмий ишлар ва рефератларнинг рўйхати, иш жойидан тасдиқланган меҳнат дафтарчасидан кўчирма.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 700017, Тошкент шаҳри, Сулаймонова кўчаси, 33-уй.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЧЕТ ТИЛЛАР ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ
1986 йил учун
қуйидаги ихтисослар бўйича
ИШЛАБ ЧИҚАРИШДАН АЖРАЛМАГАН ҲОЛДА ЎҚИШ УЧУН АСПИРАНТУРАГА
ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ГЕРМАН ВА РОМАН ТИЛЛАРИ, ЧЕТ ТИЛЛАРИНИ ЎҚИТИШ МЕТОДИКАСИ.

Аспирантура ҳақидаги Низомга мувофиқ расмийлаштирилган шахсий ҳужжатлар ва танланган ихтисос бўйича реферат қуйидаги адресга юборилсин: 700115, Тошкент шаҳри, 115-алоқа бўлими, Муқимий кўчаси, 104-уй, аспирантура бўлими.

Кириш имтиҳонлари — 15 майдан бошланади.

ҲУЖЖАТЛАР — 20 АПРЕЛГАЧА ЮБОРИЛСИН.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 19/III да **Жизель**, 20/III да **Фауст.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 18/III да **Бой ила хизматчи**, 19/III да **Келинлар қўзғолони**, 20/III да **Курорт.**

Тингланг, томоша қилинг — 18 МАРТ, СЕШАНБА

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.45 — Спорт ҳафталиги. 10.15 — «Болаларга ҳайвонлар ҳақида». 10.45 — Ҳужжатли фильм. 11.15 — «Лўли». Бадиий фильм. 1-серия. 12.55 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.20 — Концерт. 17.05 — Тарих саҳифалари. 17.50 — Мультфильм. 18.00 — «Икки дунё — икки сиёсат». 18.45 — Спорт ҳафталиги. 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — «Фан ва турмуш». 20.10 — «Лўли». Бадиий фильм. 2-серия. 21.30 — «Время». 22.05 — Концерт. 23.30 — «Дунё воқеалари».

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Музика. 10.05 — Француз тили. 11.05 — Эстетик тарбия. 11.35 — Физика. 12.05 — Шахмат мактаби. 13.10 — Табиатшунослик. 14.00 — XIX аср охирида рус санъати. 14.50 — И. Бабель. Асарлари саҳифаларида. 15.45 — М. Шолохов қаҳрамонлари театр саҳнасида. 16.25 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Ритмик гимнастика. 19.20 — Волейбол. СССР чемпионати. 19.50 — Жаҳон музика маданияти хазинасидан. 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар!» 20.45 — Илмий-оммабоп фильм. 21.00 — Музикали киоск. 21.30 — «Время». 22.05 — Муҳаббатнома. Бадиий фильм. 1-серия.

ПРОФИЛАКТИКА МУНОСАБАТИ БИЛАН СЕШАНБА, 18 МАРТ КУНИ ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ БИРИНЧИ ПРОГРАММАСИ КЎРСАТУВЛАРИ 7.30 ДАН 9.00 ГАЧА 9-КАНАЛ ОРҚАЛИ НАМОЙИШ ЭТИЛАДИ.

ТОШКЕНТ-I. 7.30 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар!» 8.00 — «Тонгги тароналар». 8.10 — «Пионер телетайпи». 8.20 — Ҳужжатли фильм. 8.30 — «Ахборот». 18.00 — Янгиликлар. 18.10 — «Орзу». 18.40 — Кинопрограмма. 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Ер — бойлигимиз». 20.00 — Концерт. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — КПСС XXVII съезди қарорлари — ҳаётга! 21.20 — «Электроника — бизнинг ёрдамчимиз». 21.30 — «Время». 22.05 — «Бир умрга тенг йил» Бадиий фильм. 2-серия. 23.15 — Ҳалқаро аҳвол кундалиги.

РАДИО

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — «Чин қалбдан». 9.30 — «Мактаб, оила, тарбия». 11.15 — Болалар учун эшиттириш. 12.10 — «Ишчинома». 13.00 — «Чорвадор». 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — «Гулдаста». 16.00 — «Фан ва техника». 17.00 — Ўқувчилар учун эшиттириш. 18.15 — Самарали меҳнат ва соғлом турмуш учун Бутуниттифоқ рейди. 18.30 — «Тенгдошларинг ижро этади». 18.40 — «Огонёк». 19.25 — «Ёшлик». 21.00 — «Ўзгаларни деб». Ҳикоя. 21.20 — «Қишлоқ оқшомлари». 22.30 — «Баҳор кайфияти». 23.30 — Дам олиш концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-54-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.

Р. — 08644. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Б. — 68. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12